

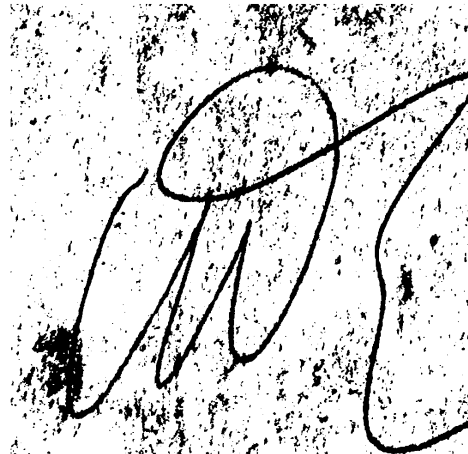
BK
I5

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

026000339506

Αρ. Υ. 150974

ΠΡΩΤΗ ΝΙΚΗΤΗΡΙΟΣ ΜΑΧΗ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ἢ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΛΑΣ.

Π Ο Ι Η Μ Α

Π. Ε. ΙΑΤΡΙΔΟΥ

ἘΚΔΟΘΕΝ ΔΑΠΑΝῆ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΛΑ,

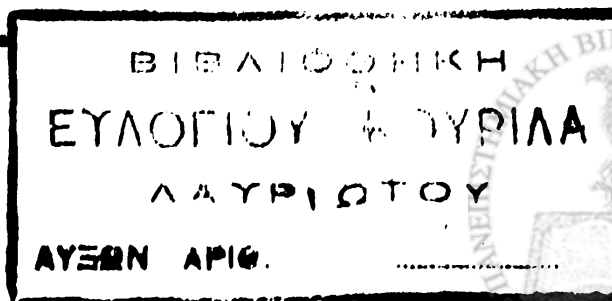

ΠΑΤΡΑΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. Σ. ΑΓΑΠΗΤΟΥ

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Μαϊζώρος.)

1860.

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν καὶ
τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου, θεωρεῖται κλεψίτυπον.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Γ. Α. Στεργίου

ἕως αἰῶνος. Κυρία κ. Δ. Σμοχένου
σε βασιλεῦς καὶ ἑλληνοφιλῶν. χάριν
ἀγαθήν

ὁ ἑλληνας
Γ. Δ. Σ. Ἰργελοῦρας

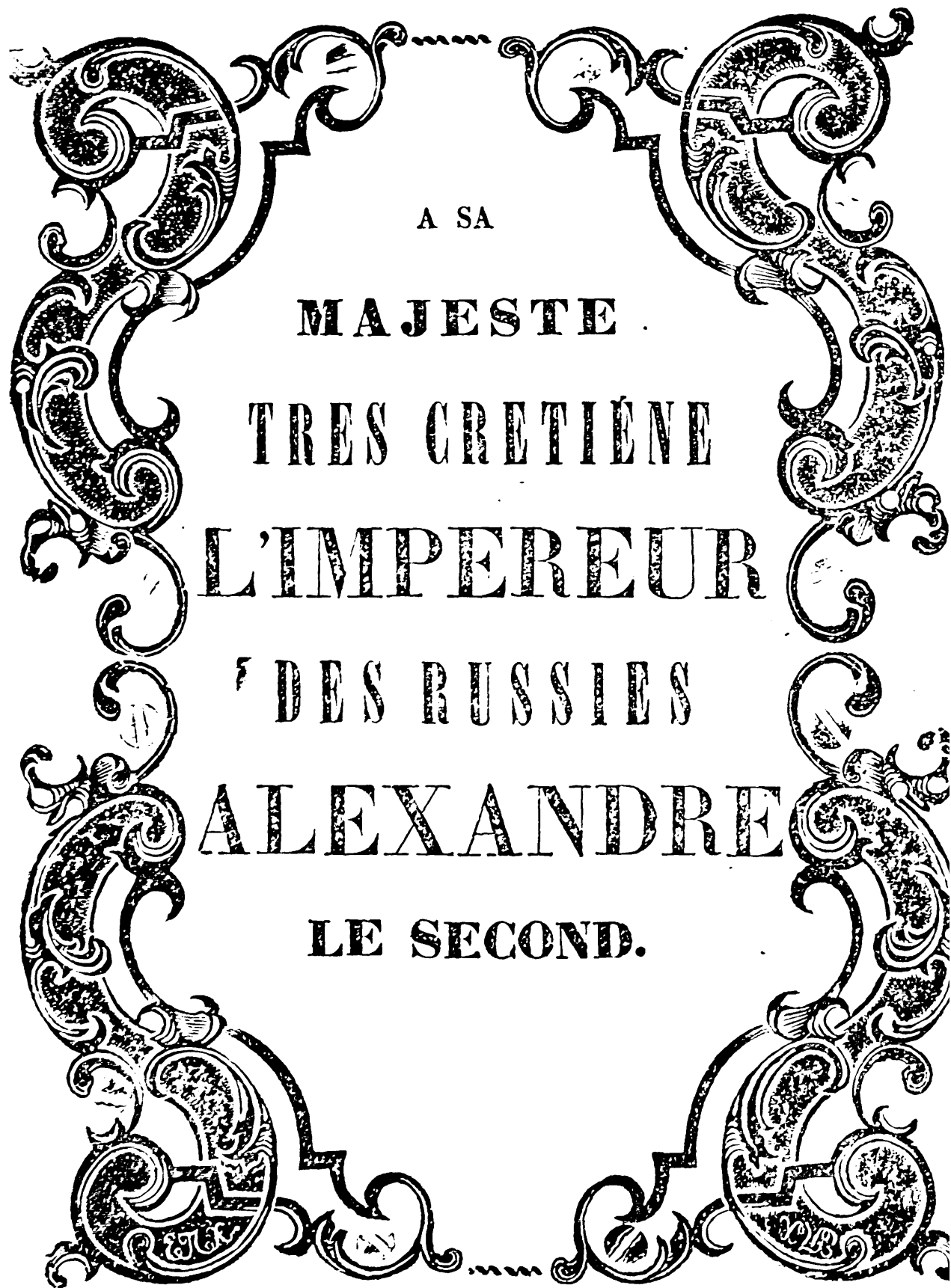
0

ἩΡΩΣ ΤΟΥ ΛΕΒΕΙΔΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΣΤΡΙΦΤΟΜΗΛΑΣ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΓΡΙΟΤΟ
ΑΥΘΩΝ ΑΡΙΩ

A SA

MAJESTE .

TRES CRETIENE

L'IMPEREUR

DES RUSSIES

ALEXANDRE

LE SECOND.

SIRE!

La Grèce naguère glorieuse, fut, il n'y a pas long temps, le théâtre de la destruction, du ravage et de la plus affreuse tyrannie. La violence des Mussulmans déchirait ses malheureux habitans, s'emparant de leur patrimoine, et s'attaquant à leur honneur; soupirant sous le joug d'un gouvernement despotique, qui s'enivrait des gémissemens, et tressaillait de joie à l'aspect de leur sang abondamment versé, ne pouvant plus supporter la honte de l'esclavage et de la plus revoltante tyrannie, saisirent les armes, en jurant de mourir pour la liberté! et pleins de patriotisme, animés de leur sainte religion, coururent sur les montagnes privés de tout les moyens, se battirent contre leur tyrans. Les nouveaux héros de la Grèce sacrifiaient sur l'autel de leur patrie leurs femmes, leurs enfans et leur vies mêmes, de sorte qu'ils s'immortalisèrent par leur

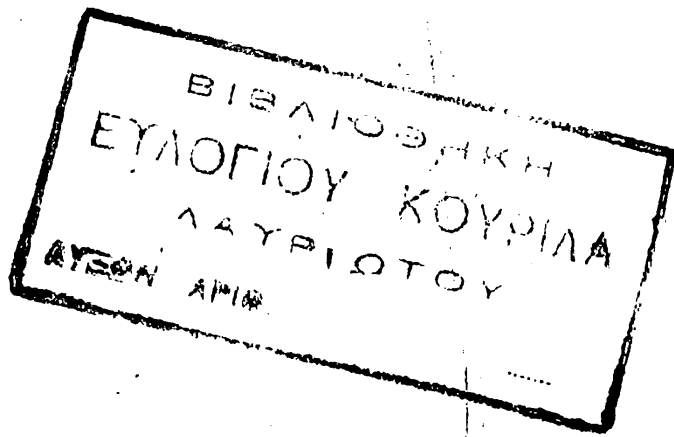

courage et leur sacrifice; toute l'Europe admira leur générosité et accourut à leur secours.

Les chefs se signalèrent par leur courage comme véritables descendans de Léonidas, comme lui versèrent leur sang pour leur patrie et leur religion; et moi Sire, je suis fils d'un de ses héros: je suis fils du vainqueur du village de Lévide: je suis fils d'Anagnosti Striftombola, celui qui par sa mort héroïque remporta la première victoire sur les Turcs; celui qui le premier saisit les armes et se battit, avec quarante huit braves compagnons, contre dix mille Turcs et par cette victoire posa la première base de l'édifice de la régénération de la nation Grécque.

Les mânes de ses généreux guerriers se révoltent contre l'ingratitude avec laquelle le Gouvernement de la Grèce recompensa leurs héroïques services, c'est-à-dire il laissa leur veuves et leurs enfans sans le moindre secours; la veuve d'Anagnosti Striftombola et ses filles

éprouvent toute sorte de privations, tandis que des dotations et des pensions sont données avec profusion à d'autres familles moins dignes que la famille de Striftombola.

Et moi Sire ! j'ai servi ma patrie après la mort de mon père, mais tous ces sacrifices ne m'ont servi à rien, les biens de nation étant le partage des puissans.

Le feu de la liberté qui enfla les cœurs généreux inspira l'auteur du présent poème à décrire avec sangfroid et impartialité ces vérités historiques, et voulant mettre du baume sur mes plaies, m'offrit comme un présent son travail précieux, que j'ai accepté avec reconnaissance, et après beaucoup de peines et de difficultés, je suis parvenu enfin à surmonter les frais d'impression, et le voilà publié.

En publiant ce moment historique contenant les hauts faits d'armes de nos pères à qui autre, Sire!

si ce n'est à V. M. pourrai-je le dédier A. V. M.,
dont les augustes ancêtres, par leur puissante protection,
secoururent la Grèce.

A. V. M. le protecteur né de tous les chrétiens.
La patrie et la religion est le sujet de cet ouvrage.

Agréez, Sire, cet humble hommage de mon profond
respect que j'ai l'honneur de déposer aux pieds de
V. M. Impériale.

Votre tres-humble et tres-obéissant serviteur
GEORGES A. STRIFTOMBOLA.

ΤΩ
ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΩ

ΚΑΙ ΘΕΟΣΤΕΠΤΩ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙ

ΙΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΣΙΩΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ

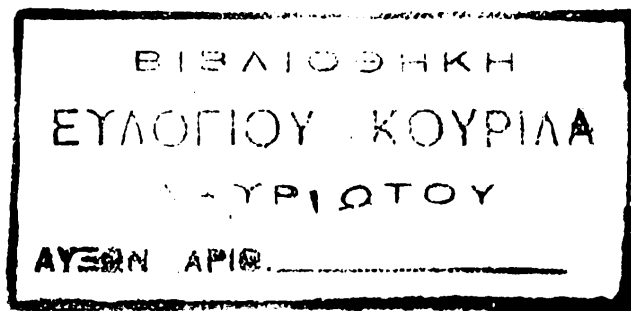
ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ

ΑΝΑΤΙΘΕΙΝ

Ο

ΕΚΔΟΤΗΣ

Μεγαλειότητα !

Ἡ ποτὲ ἔνδοξος καὶ ἱερὰ γῆ τῆς Ἑλλάδος, πρὸ ὀλίγων ἀκόμη χρόνων, ὑπῆρξε τὸ θέατρον τῆς καταστροφῆς, τῶν λεηλασιῶν καὶ τῆς ἐρημώσεως τῆς τυραννίας !

Ἡ Ὀθωμανικὴ καταδυναστεία κατεσπάρατε τοὺς δυστυχεῖς αὐτῆς κατοίκους ἀφηρπάζουσα τὰς περιουσίας των καὶ βεβηλώνουσα τὴν τιμὴν των !

Στενάζοντες οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ὑπὸ τὸ βᾶρος μιᾶς δεσποτικῆς Κυβερνήσεως, ἐντροφώσης ἐκ τῶν στεναγμῶν των, καὶ σκηρτώσης ἀπὸ χαρὰν ἐκ τῆς θεᾶς τοῦ ἀχνίζοντος αἵματός των, δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ὑποφέρωσι τὴν ἀτίμωσίν των, τὸ αἴσχος τῆς δουλείας, καὶ τὴν ἀφόρητον τυραννίαν ! Διατελοῦντες εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἀπελπισίας,

ἔδραξαν ἅπαντες τὰ ὄπλα καὶ ὁμώσαντες τὸν τρομε-
ρὸν ὄρκον τοῦ θανάτου ἢ τῆς ἐλευθερίας, ἔσειραν τὰ
ξίφη των καὶ πλήρεις πίστεως καὶ πατριωτισμοῦ,
καταλιμπάνοντες τὰς ἐστίας των περιεφέροντο ἐπὶ
τῶν ὀρέων, γυμνοὶ καὶ πεινασμένοι, ἐπολέμουν κατὰ
τῶν τυράννων των !

Οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος ἤρωες ἐθυσίασαν ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ τῆς Πατρίδος γυναῖκας, τέκνα, περιουσίας,
ἠγωνίσθησαν μέχρι τῆς τελευταίας ρανίδος τοῦ αἵ-
ματός των !

Τοιοῦτοι ἀνεδείχθησαν οἱ αἰμίμηστοι ἐκεῖνοι ἄν-
δρες, οἵτινες διὰ τῆς ἀνδρείας των ἐξέπληξαν τὴν
Εὐρώπην ! καὶ διὰ τὰ παθήματά των ἐκίνησαν τὴν
συμπάθειαν ὅλων τῶν ἐθνῶν ! Οἱ ὄπλαρχηγοὶ των
ἐδείχθησαν ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων ἡρώων τῆς
Ἑλλάδος, χύσαντες τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς Πατρί-
δος καὶ τῆς Ὀρησκείας !

Κ' ἐγὼ εὐτυχῶς Μεγαλειότατε! εἶμαι τέκνον
ἐνὸς τῶν ἡρώων τούτων· εἶμαι τέκνον τοῦ νικητοῦ
τοῦ Λεβειδίου, τοῦ σφραγίσαντος διὰ τοῦ θανάτου
του τὴν πρώτην καὶ ὑπερένδοξον τῶν Ἑλλήνων νί-
κην! Εἶμαι υἱὸς τοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα·
εἶμαι υἱὸς ἐκείνου, ὅστις πρῶτος ἔλαβε τὰ ὄπλα διὰ
τὴν ἐλευθερίαν, φανέντος γνήσιον τέκνον τῆς Ἑλ-
λάδος, πολεμήσαντος μὲ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ
ἄνδρας κατὰ δέκα περίπου χιλιάδων ἐχθρῶν! καὶ
διὰ τοῦ θανάτου του ἔρριψε τὸν πρῶτον θεμέλιον
λίθον εἰς τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἑλληνικῆς παλλιγ-
γεννεσίας!

Ἐσσαράκοντα ἔτη παρήλθον ἤδη καὶ εἰσέτι τὰ
ὄστα τῶν ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντων καλύπτουσι τὸ
ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, μαρτυροῦντα τὰ ἀθάνατα κα-
τορθώματά των! Αἱ σκιαὶ τῶν ἡρώων τούτων δυσσα-
νασχετοῦσι καθωρῶσαι τὴν ἀχαριστίαν, δι' ἧς ἡ Κυ-

Εέρνησις τῆς Ἑλλάδος ἀνταμείβει τὰς ἡρώϊκὰς τῶν
πράξεις, ἀφήσασα νὰ στενάζωσιν αἱ γυναῖκαις τῶν
καὶ τὰ τέκνα τῶν ὑπὸ τὸ βᾶρος τῆς πείνης !

Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀγαγνώστου Στριφτόμπολα καὶ
αἱ θυγατέρες του στεροῦνται σήμερον τοῦ ἐπιούσιου
ἄρτου ! Ἐνῶ προικοδοτήσεις πλούσιοι καὶ συντάξεις
χωρηγοῦνται εἰς ἄλλους ἀναξίως.

Ἡγωνίσθην κ' ἐγὼ ἐφ' ἀμίλῳ τοῦ πατρός μου με-
τὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μου· ἀλλ'
ὄλαι αἱ θυσίαι αὗται εἰς οὐδὲν μοὶ ὠφέλησαν· δυ-
στυχῶς τὰ ἱερώτερα δίκαια κατεπατήθησαν, ἐπιδα-
ψίλευομένων τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἔθνους εἰς τοὺς ἰσχυ-
ροὺς καὶ κόλακας.

Τὸ θερμαῖνον καὶ εὐγενὲς πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας,
αἱ δυσχέρειαι τῆς ἀξιοδακρύτου καταστάσεως τῆς
οἰκογενείας τοῦ ἡρώος Στριφτόμπολα, καὶ ἡ λήθη τῆς
Κυβερνήσεως, παρώτρηναν τὸν ποιητὴν τοῦ παρόντος

ποιήματος, ἵνα περιγράψῃ ἀπλῶς καὶ ἀμερολήπτως τὰς ἱστορικὰς ταύτας ἀληθείας, καὶ θέλων νὰ ρίψῃ βάλαμον εἰς τὰς πληγὰς μου, μοὶ προσέφερε δῶρον τοῦς πολυτίμους κόπους του, τοῦς ὁποίους μετὰ βαθείας εὐγνωμοσύνης ἐδέχθην.

Μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ δυσχερείας κατόρθωσα νὰ ὑπερνικήσω τὰς δαπάνας τῆς ἐκτυπώσεώς του· καὶ ἰδοὺ σήμερον ἐξέρχεται εἰς τὴν δημοσιότητα.

Δημοσιεύων ὅθεν τὸ ἱστορικὸν τοῦτο ποίημα Μεγαλειότατε! πρὸς ποῖον ἄλλον ἠδυνάμην νὰ ἀφιερῶσω τὰς μεγάλας ὑπὲρ Πατρίδος Ουσίας, τοῦς ἀγῶνας, καὶ τὸ χυθὲν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος γενναῖον τοῦ Πατρός μου αἷμα; Εἰς ποῖον ἄλλον ἠδυνάμην νὰ ἀφιερῶσω ὅλα ταῦτα, ἢ εἰς τὴν ΥΜΕΤΕΡΑΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΝ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΑ; Πρὸς ΣΕ μόνον Μεγαλειότατε ἀνήκει τὸ πατριωτικὸν τοῦτο ἔργον! Πρὸς ΣΕ, τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι

τοσοῦτον γενναίως καὶ πατρικῶς συνέδραμον τὴν
Ἑλλάδα!

ΠΑΤΡΙΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΣ εἶνε ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἀνά
χειρας ποιήματος! Τὰ δύο ταῦτα ὄθεν τολμῶ νὰ
θέσω εἰς τοὺς πόδας τοῦ **ΘΕΟΣΤΗΡΙΚΤΟΥ ΑΥΤΟ-**
ΚΡΑΤΟΡΙΚΟΥ ΣΟΥ ΘΡΟΝΟΥ, καὶ νὰ παρακαλέσω
ταπεινῶς τὴν **ΣΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗΝ ΜΕΓΑ-**
ΛΕΙΟΤΗΤΑ, ἵνα δεχθῇ αὐτὸ εὐμενῶς.

Ἐν Πάτραις τὴν 30 Ἰουλίου 1860

ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως
ΤΗΣ ΥΜ. ΑΥΤΟΚΡ. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ
Ταπεινότατος καὶ ὑποκλινέστατος
δοῦλος

Γεώργιος Α. Στριφτόμπολας.

Πρὸς τὸν Κύριον Γεώργιον Α. Στριφτόμπολα.

Φίλτατε Κύριε !

Ὁ ἔνδοξος πατήρ Σου μοι ἐχωρήγησε τὸ ὑψηλὸν καὶ ἱερὸν θέμα τῆς στιχουργείας ταύτης· ὁ πατήρ Σου, μοι ἔδωσε τὴν εὐεργετικὴν ἀφορμὴν, νὰ θυσιάσω μερικὰς τεθλιμένας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, γράφων ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Λαῶν. Ὁ Πατήρ Σου τέλος, ἐνέπλησε τὴν καρδίαν μου τῶν εὐγενεστέρων συγκινήσεων, καὶ τὸ πνεῦμα μου τῶν οὐρανίων ἐκείνων στοχασμῶν, ὑφ' ὧν χαίρουσα ἡ ὀνητὴ ὑπαρξίς, εἰσδύει εἰς τὰ μυροβολοῦντα ἐκεῖνα νέφη ὅπου τὸ μέγα μέλλον τῆς Θείας Σοφίας μᾶς περιμένει !

Λοιπὸν κ' ἐγὼ, ἔχω καθήκον ἀπαραίτητον νὰ Σοὶ προσφέρω δῶρον τὸ ἀνὰ χεῖρας χειρόγραφον ποίημα μου, ὅπερ δύνασαι νὰ φέρῃς ἐλευθέρως εἰς τὴν δημοσιότητα, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ἐξηλεώσης μικρὸν τι τὴν λησμονηθεῖσαν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ Πατρός Σου ἱερὰν Σκιάν !

Τοὺς πικροὺς κόπους τῆς ποιήσεώς μου ταύτης, εἰς οὐδένα ἄλλον δύναμαι νὰ προσφέρω δῶρον, εἰμὴ μόνον πρὸς Σέ τὸν ἀγαθὸν καὶ μονογενῆ υἱὸν τοῦ

Πρωτομάρτυρος καὶ πρωταγωνιστοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα! Προσφέρων ὄθεν αὐτοῦς, σοὶ λέγω καθ' ὑποβολὴν Ἐκείνου, « Γίνου ἄξιος τοῦ Πατρός Σου! » μὴ ποτὲ παύσης δικαιόνων τὸ αἱματωμένον ἐκεῖνο Μνηῆμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, μέτην σκιάν τοῦ ἥρωος Ἀναγν. Στριφτόμπολα, ἐπικάθητε μειδιῶσα ἢ πατριωτικὴ εὐγένεια τοῦ αἵματος ἡμῶν!»

Ναὶ φίλτατε Γεώργιε! ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα! Ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι υἱὸς τοῦ Ἡρώος ἐκείνου, ὅστις ὑπερασπιζόμενος τὴν Πατρίδα, ἔχυσεν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ γενναῖον αἷμά του, ἐνέπλησε τρόμον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν βαρβάρων, καὶ κατασφάζων τὴν τυραννίαν, ἔπεσεν ἐπὶ τῶν πρώτων θεμελίων τῆς ἐλευθερίας μας! Εἰς τὰς φλέβας Σου, Γεώργιέ μου, κυκλοφορεῖ τὸ ἀνδρεῖον αἷμα τοῦ πατρός Σου! Τὸ γνωρίζω κάλλιστα, διότι ἀπὸ τὸν καιρὸν καθ' ὃν Σ' ἐγνώρισα, περὶ πολέμων, περὶ νικῶν, καὶ περὶ τοῦ πατρός Σου σ' ἤκουσα πάντοτε νὰ μοῦ ὁμιλῆς.

Ἐνῶ αἱ φλόγες τῆς Ἐπαναστάσεώς μας ἐξαπλοῦντο καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐνῶ τὰ αἷματα τῶν πατέρων μας κατέβρεχον τὸ ὑπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν πάτριον ἔδαφός μας, ἡ ἁγία ψυχὴ τοῦ φονευθέντος πατρός Σου, ἰσταμένη ἐπὶ τῶν οὐρανίων θόλων, ἐθαύμαζε τὰς ἀνδραγαθίας των, καὶ ἐδέετο τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ ἀπελευθερώσεώς των.

Ποσάκις ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, ἐνῶ οἱ γενναῖοι ὀπλῆται Ἕλληνες ἐπαναπαύοντο εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως, ποσάκις λέγω ἢ μακαρία ψυχὴ τοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα δὲν ἐγκατέλειπε τὴν ἐν τῷ Παραδείσῳ θέσιν τῆς, καὶ πετῶσα ὁμοῦ μὲ τὰς δροσώδεις καὶ λεπτὰς τοῦ μεσονυκτίου αὔρας ἐπὶ τῶν κοιμωμένων Ἑλλήνων, δὲν ἀνεζήτει τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ; Ἀνεζητοῦσε Σὲ, ὦ Γεώργιέ μου! Ἐπεθύμει νὰ πληροφορηθῆ ἰδίῳις ἔμματασι περὶ τῶν πράξεών σου!—Ὅστις ἔβλεπεν αὐτὸν ἐπιστρέφοντα διὰ τὸν παράδεισον, ἤθελε τὸν ἰδεῖ κατευχαριστημένον, διότι πάντοτε σ' εὔρε ἀγρυπνοῦντα κ' ἐστηριγμένον ἐπὶ τῶν αἵματωμένων ὄπλων σου· καὶ δὲς εἶδε καταρρέον τὸ γενναῖον αἷμά σου, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔλαβες παρὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος πληγὰς.

Ἄν καὶ δυστυχῶς ἢ ἐπικατάρματος ὀρφανεῖα Σ' ἐπεσκέφθη εἰς τὴν ἀνθηρὰν ἡλικίαν σου, ἂν καὶ δυστυχῶς παρ' ὄλων ἐλησημονήθης, καὶ παρ' αὐτῆς ἀκόμη τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ἐχούσης ἱερὸν χρέος νὰ σὲ περιθάλψη καὶ ἱκανοποιήσῃ, μ' ὅλα ταῦτα ἀρκετὰ ἔπραξας, ἀρκετὰ ἠγωνίσθης, καὶ ἀρκετὰ ἐξηλέωσας τὴν Ἀγίαν Σχιὰν τοῦ σφαγιασθέντος διὰ τὴν Πατρίδα Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα!

Πρὸς Σὲ λοιπὸν καὶ μόνον, ὦ φίλτατέ μοι ἀνήκει τὸ ἱστορικὸν τοῦτο γεγονός· πρὸς Σὲ καὶ μόνον ἐκρι-

να δίκαιον, ἵνα προσφέρω δῶρον τοὺς γλυχυπίκρους
κώπους, οὓς ὑπέστην διὰ τὴν περιγραφὴν τῆς ποιή-
σεώς μου ταύτης.

Μετὰ τοῦ βιβλίου μου ὄθεν τούτου, δέχθητι Σέ
παρακαλῶ τὸν ἐγκάρδιον ἀσπασμόν μου, καὶ τὴν
βαθεῖαν συνάμα καὶ εἰλικρινεστέραν ἔκφρασιν τῆς
πρὸς Σέ ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης μου.

Σφίγγων τὴν δεξιάν Σου, ὑποσημειοῦμαι προθυ-
μότερος.

Φίλος Σου

Π. Ε. ΙΑΤΡΙΑΗΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΓ. ΤΡΙΑΣΤΟΥ

Μάχεσθε ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος !

ΠΑΤΡΙΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΙΣ! Εἶναι δύο ὑψηλὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀληθῆς ἄνθρωπος ὠφείλει νὰ σέβεται, καὶ διὰ τῶν ὁποίων τὴν σωτηρίαν ἐν καιρῷ ἀνάγκης χρεωσεῖ νὰ θάλη εἰς κίνδυνον καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του !

Διὰ τὴν Ὀρησκειαν καὶ τὴν Πατρίδα οἱ ἥρωες τοῦ ἔτους 1821, ἐπαναστατήσαντες ἀπέναντι ἀπειραβρίθμων ἐχθρῶν, ἔχυσαν τὰ πολύτιμα αἵματά των· καὶ διὰ τοῦ θανάτου των ἐξηγόρασαν τὴν αἰχμάλωτισθειῶσαν πατρίδα των, καὶ ἔσωσαν τὴν διακινδυνεύουσαν Ὀρησκειάν των !

Καὶ ποῖον ἄλλο μεγαλύτερον τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς Ὀρησκειᾶς !

Ὁ πατριωτισμὸς, ἡ γλυκητάτη ἐκείνη συμπάθεια τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις διδάσκει αὐτὸν φυσικῶς νὰ ἐργάζεται διὰ τὴν πρόοδον καὶ τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος καὶ ὅλης ἐν γένει τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ Ὀρησκειὰ ἡ μεγαλύτερα καὶ ὑψηλοτέρα σοφία

τοῦ Ὑπερτάτου ἐκεῖνου ὄντος, ἡ γλυκητάτη αὕτη ἐλπίς τῶν χριστιανῶν, ἡ θρησκεία, ἣτις μᾶς ἀποκαθιστᾷ ἐναρέτους, δικαίους, φιλευσπλάγχθους, καὶ καλοκαγάθους· ἡ θρησκεία, ἣτις μᾶς διδάσκει τὰ ὑψηλότερα ἐν τῷ κόσμῳ μαθήματα, ν' ἀπέχωμεν τοῦ φόνου, νὰ ὀδηγῶμεν τοὺς ἀποπλανημένους, νὰ ἐπισκεπτώμεθα τοὺς πάσχοντας, νὰ ψωμίζωμεν τοὺς ἐνδεδεῖς, νὰ φοβώμεθα καὶ τρέμωμεν τὸν Θεὸν εἰς τὰς κακὰς πράξεις μας· ἡ θρησκεία τέλος πάντων αὕτη, ἣτις μᾶς κατακρατεῖ ὡς διὰ χαλινοῦ ἐντὸς τῶν ἐναρέτων καθηκόντων, καὶ ἣτις μᾶς κυβερνᾷ διὰ τῆς μεγαλητέρας ἰσορροπίας.

Τὴν θρησκείαν λοιπὸν ταύτην λατρεύουσιν ὅλα τὰ ἔθνη ὑπὸ τοὺς αὐτοῦς κανόνας. Τὴν ἀγίαν ταύτην θρησκείαν ἐλάτρευον καὶ οἱ πρόγονοί μας, καὶ ταύτην δοξάζομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἦν παρ' αὐτῶν ἐκληρονομήσαμεν.

Πόσα αἵματα χιλιάδων ἀνθρώπων δὲν ἔρρευσαν διὰ τὴν θρησκείαν ταύτην; ! καὶ πόσα ἰσχυρὰ βασιλεία δὲν ἤγγισαν τὴν καταστροφὴν των; !

Μάχεσθε ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος!

Δι' αὐτὰ μόνον τὰ δύο ὑψηλὰ ὀνόματα ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποθάνῃ!

Εἰς ἀληθῆς πατριότης, πρέπει νὰ τρέφῃ τὰ γενναιότερα καὶ τριφερότερα αἰσθήματα πρὸς τὴν γῆν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν του πρὸς τὴν γῆν λέγω ἐκείνην, ἀφ' ἧς εἶδε κατὰ πρῶτον τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα.

Ὁ Ἔρως λοιπὸν πρὸς τὴν πατρίδα δὲν εἶναι μία πρόσκαιρος ὀρμὴ τῶν παθῶν, δὲν εἶναι μία ἐφήμερος τῆς ψυχῆς μας διάθεσις, δὲν εἶναι πνεῦμα τῶν παρελθόντων αἰώνων, ἀλλ' εἶναι ἐν ἀκοίμητον καὶ θεῖον αἶσθημα, ἐμπνεόμενον καὶ ζωογονούμενον ἀπ' αὐτὴν τὴν ἰδίαν φύσιν, τὸ ὁποῖον μεθ' ἡμῶν ζεῖ καὶ μεθ' ἡμῶν ἐνταφιάζεται.

Τὸ αἶσθημα τοῦτο τῶν ὄντως ἀληθῶν πατριωτῶν, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἀντικειμένου ἀσχολεῖται, εἰμὴ μόνον περὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος καὶ τοῦ

ἔθνους, τοῦ ὁποίου ἀπαρτίζουσι μέλη, καὶ ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Καθ' ὃν καιρὸν ἡ πατρίς μας ἔφερε τὸ δυσβάστακτον καὶ ἐπαχθὲς βάρος τῆς Τουρκικῆς δυναστείας, καὶ καθ' ὃν καιρὸν οἱ γενναῖοι ἥρωες τῆς ἀπολευθερώσεώς της ἐπότιζον τὴν γῆν αὐτῆς μὲ τὰ αἵματά των, ἐγὼ δυστυχῶς ἡμην ἀκόμη ἀρχετὰ νέος καὶ ὁ βραχίων μου ἀδύνατος, οὐδαμῶς πρὸς αὐτὴν ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ.

Θεωρῶν σήμερον τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν αἰώνων ὑπερένδοξον ἔθνος μου, νὰ πνέῃ τὴν ἐλευθέραν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐραν, ν' ἀκολουθῇ τὰ ἴχνη τῶν ἠθικῶν προόδων, τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τῆς εὐγενείας, νὰ ἐξυπνᾷ τὴν ἐπ' αὐτοῦ προσοχὴν τῶν ξένων ἔθνῶν (μετὰ τῶν ὁποίων ἐντὸς ὀλίγων ἴσως χρόνων δύναται νὰ φιλονεικήσῃ περὶ τῶν πρωτείων)· οὐδεμίαν εὐτυχῶς δύναμαι νὰ προσφέρω πρὸς αὐτὸ βοήθειαν, ἐκτὸς ἐκεῖνης, τοῦ νὰ χύσω δύο θαλερὰ δάκρυα εὐγνωμοσύνης, ἐν τῇ ἀναμνήσει τῶν ἐλευθερωτῶν του !

Καὶ ποίαν ἄλλην μεγαλητέραν ἐκδούλευσιν δύναται τις νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον ἀπ' ἐκείνην τοῦ νὰ ἐξυμνήσῃ τοὺς ἥρωας τῆς ἐλευθερίας του ; ποίαν ἄλλην γλυκυτέραν ἠδονὴν δύναται νὰ αἰσθανθῇ ἢ καρδιά του ἐκτὸς αὐτῆς, ἀναγνώσκων τὰς ὡς μυθώδεις, πλὴν βεβαίας ἀνδραγαθίας τῶν προπατόρων του ;

Πολλοὶ ἕως σήμερον συνέγραψαν τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεώς μας, καὶ οὐκ ὀλίγον ἐξύμνησαν τοὺς εὐεργέτας καὶ ἐλευθερωτὰς τῆς Πατρίδος μας ! Ἐξ ἀγνοίας φαίνεται ἴσως, παρετήρησα μὲ θαυμασμόν μου, ὅτι δὲν ἔδωσαν, τὴν ὁποίαν ὤφειλον νὰ δώσουν ἀξίαν πρὸς τὸν Ἥρωα, τὸν ὁποῖον ἐπιχειρῶ ἤδη νὰ ἐξυμνήσω ἐν τῷ παρόντι ποιηματίῳ μου **ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΛΑΝ !!**

Εὐγνωμονῶ αὐτοὺς, καὶ τοὺς εὐγνωμονῶ, διότι ἐγκατέλειπον καὶ πρὸς ἐμέ νὰ ἐκπληρώσω τὸ ἅγιον τοῦτο πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Ἥρωα ἱερὸν καθήκον !

Πρὸς ἐξιστόρισιν τῶν ἀνδραγαθειῶν του, ἐξέλεξα τὴν διὰ τῆς πορήσεως περιγραφὴν, καὶ ἀρκετὰ γνωρίζω τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησα δυσχυρέστατον ἔργον. Ἐλπίζω ὁμως εἰς τὴν ὁποίαν βλέπω τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπὶ τῶν νεφελῶν αἱματοβαφῆ σκιάν τοῦ Ἥρωος, ὅτι θέλει ἀναζωοπυρῆσῃ τὴν φαντασίαν μου καὶ ἐνισχύσῃ τὸν ἀδύνατον κάλαμόν μου εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ἀληθειῶν τούτων.

Ὁ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΛΑΣ, κυρίως Δημήτριος ὀνομάζετο, ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1778· ἦτον υἱὸς τοῦ Ἀργυρίου Στριφτόμπολα καὶ ἔγγονος τοῦ Δημητρίου Στριφτόμπολα, τοῦ εἰς τὸν Ἀλμυρὸν τῆς Λακωνίας φονευθέντος τὸ 1778.

Οἱ γονεῖς αὐτοῦ, θέλοντες ἵνα τὸν διδάξουν τὰ ὅσα ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἠδύνατο νὰ σπουδάσῃ ἄνθρωπος, ἐνεπιστεύθησαν αὐτὸν εἰς τὴν αὐστηρώτητα τῶν διδασκάλων· καὶ ὡς φύσει ἐπιμελῆς, ἔμαθεν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια καὶ οἱ διδάξαντες αὐτὸν ἐγνώριζον. Ἐκ τῶν γραμματικῶν τούτων λοιπῶν γνώσεών του ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα «Ἀναγνώστης.»

Ἐπειδὴ ὁμως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Στριφτομπολαϊκὴ οἰκογένεια ἦτο ἐπίφοβος πάντοτε τοῖς Τούρκοις, ἔνεκα τῆς στρατιωτικῆς τῆς ἰσχύος, ἔκατέτρεχον θηρειωδῶς αὐτήν· καὶ τότε ἠνάγκασαν τὸν Ἡρώα μας νὰ καταφύγῃ μετὰ τοῦ πατρὸς του Ἀργυρίου Στριφτόμπολα καὶ τοῦ θεοῦ του Θεοδώρου Κολοκοτρώνη (α) καὶ λοιπῶν ἄλλων καπετανέων, καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδει τῶν ὄπλων των, νὰ περιπλᾶνῶνται ἐπὶ τῶν ἀγρίων τῆς Λακωνίας ὀρέων, ἀγροντες τὸν ληστρικὸν βίον· ἀλλὰ πάντοτε κατατρεγμένων ὄντων καὶ μὴ δυναμένων οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν Σωτήριον τῆς Λακωνίας γῆν νὰ πατήσωσι, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρισχον πάντοτε ἀσφάλειαν, ἠναγκάσθησαν, ἐναντίον τῆς ζωηροτέρας θελήσεώς των, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν φιλτάτην καὶ ἱεράν γῆν τῆς Πα-

(α) Ὁ Πάππος τοῦ Ἡρώος Αναγ. Στριφτόμπολα, Δημήτριος Στριφτόμπολας εἶχε σύζυγον τὴν ἀδελφὴν τοῦ Κωνστ. Κολοκοτρώνη, πατρὸς τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη.

τρίδος των, καὶ φυγόντες διὰ νυκτός, εὔρον ἄσυλόν· εἰς τὴν ὠραὴν τῆς Ζακύνθου Νῆσον.

Ἡ Ἑλληνικὴ ζωηρότης των, ἤλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν Ἀγγλων, καὶ δόσαντες πρὸς αὐτοὺς βαθμοὺς ἀξιοματικῶν, κατετάχθησαν ὑπὸ τὴν Βρετανικὴν Σημαίαν· καὶ διὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς ἀνδρείας των ὑπερασπίσθησαν αὐτὴν, διαπρέψαντες εἰς τὰς μάχας τῆς Λίσσης, Μεσσήνης, καὶ Λευκάδος. (ἀγίας Μαύρας), πολεμήσαντες τοὺς τότε κρατοῦντας τὰ μέρη ταῦτα Γάλλους καὶ Ῥώσους.

Μαθόντες ὁμως μετὰ τέρψεως, ὅτι εἰς τὴν Ἡλείαν ἐπαναστάτησε κατὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ὁ Ἀλιάγας ἢ Ἀλιφαρμάκης καλούμενος, καὶ ὅτι ἐπολιόρησαν αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ ἐντὸς μιᾶς Μονῆς (Μοναστηράκι καλούμενον), ἐγκατέλειψαν παρευθὺς ἅπαντες ἐκ συμφώνου τοὺς ὁποίους κατεῖχον βαθμοὺς, καὶ δραπετεύσαντες μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐκεῖθεν εὐρισκομένων Καπετανέων Ἑλλήνων, ἔσπευσαν πρὸς βοήθειαν τοῦ πολιορκηθέντος Ἀλιάγα. Δυστυχῶς ὁμως κατατροποθέντος τούτου, οὐδεμίαν πρὸς αὐτὸν ἠδυνήθησαν νὰ παρέξωσι βοήθειαν· καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ διαμείνωσιν εἰς τὸ πάτριόν των ἔδαφος, ἐπέστρεψαν καὶ πάλιν κατεθλιμμένοι εἰς τὴν ἐξορίαν των !

Ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, κατευνασθεῖσα ἐπ' ὀλίγον ἡ Τουρκικὴ καταδίωξις των ἀπεφάσισαν, ἂν καὶ μὲ κίνδυνον πάντοτε τῆς ζωῆς των, νὰ ἐπα-

νέλθωσιν ἐν τῇ πατρίδι των γῆ· καὶ περὶ τὸ ἔτος 1814 ἀποχαιρετήσας ὁ Ἕρως μας τὴν τερπνοτάτην ἐκείνην νῆσον τῆς Ζακύνθου, ἀπέπλευσε διὰ τὴν φιλιτάτην τοῦ Ἑλλάδα!

Ἐπ'ἀνελθὼν οὗτος εἰς τὴν ἐν Καλαβρύτοις ἰδιαιτέραν πατρίδα του, ἐβλεπε νὰ παρέρχωνται τὰ ἔτη τῆς ζωῆς του μ' ἀγανάκτησιν, καὶ ἡ καθημερινὴ παρουσία τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος του, κατεβίβρωσχε τὴν ἀτρόμητον καρδίαν του, καὶ τῷ διήγειρε ζωηρώτερα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ του φιλελευθερώτερα αἰσθήματα.

Ἦλθε τέλος πάντων τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ Ἄναγνώστης Στριφτόμπολας, εἶδε ἐστεφανωμένας τὰς πολυστενάχτους ἐπιθυμίας του· ὅτε κατὰ τὸ ἔτος 1817 ἐμυῆθη τὸ μυστήριον τῆς προσεγγιζούσης ἐθνεγεροσίας!

Ὡς πιστότατον τῆς πατρίδος τέκνον, ἤρχισεν ἔκτοτε νὰ ἐργάζεται νυχθημερὸν καὶ ἀκουράστως ὑπὲρ αὐτῆς· νὰ προετοιμάζῃ ὄπλα, πολεμοφόδια, ἱματισμοὺς κτλ. καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ νὰ ἐξυπνᾷ τὰ πνεύματα τῶν συμπολιτῶν του, καὶ νὰ προπαρασκευάζῃ αὐτοὺς διὰ τὸν μεγάλον καὶ ἱερόν τοῦτον σκοπόν!

Κατὰ τὸ Σωτήριον ἔτος 1821, πρῶτος ὁ Ἄναγνώστης Στριφτόμπολας ἠγέρθη, καὶ ἡ κλαγγὴ τῶν ὄπλων τῶν τετρακοσίων ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του γεν-

ναίων στρατιωτῶν, ἀντήχησε κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ὑψηλὰ τῶν Καλαβρῦτων ὄρη!

Ὁ μικρὸς, πλην ἰσχυρὸς οὔτος τοῦ Ἡρώς μας στρατὸς ἦτο καθ' ὅλα τακτικῶς ὀργανισμένος, πλουσιοπαρόχως τῶν ἀναγκαίων ἐφοδιασμένος, καὶ ταῦτα πάντα δι' ἰδίων αὐτοῦ ἐξόδων.

Ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ῥηθέντος στρατοῦ του εἶχε διορίσει καὶ δεκατρεῖς ἄλλους Καπετανέους· οὔτοι δὲ ἦσαν ὁ Σπυρίδων Κουκουνάρας, Ἀναγνώστης Κορδῆς (ὅστις ἦτο καὶ σημαιοφόρος του), Α· Πάτσιος, Γαλάνης, Χριστόδουλος καὶ Ἰωάννης Γκερπεσιῶται, Γεώργιος Πατσιαβάς, Μῆτρος Μαντᾶς, Παναγιώτης καὶ Ζαφεῖριος Νταβλαῖοι, Δημήτριος Μπαναβάς, Κυριαζῆς Καπελήσιος, Παναγιώτης Κόσκορης, καὶ Παναγιώτης Καραντζᾶς.

Πρῶτος λοιπὸν ὁ Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς τῶν Καλαβρῦτων γῆς, ἐξετύλισσε εἰς τὰς αὔρας τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν, τὸν μυστηριώδη τῆς παλιγγεννεσίας Φοῖνικα, καὶ μὲ σθηβαρὰν χεῖρα ὑψωσε τὴν λυσσωσαν ἐκδικήσεως σπάθην του (α).

Ἐνωθέντες μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ τότε ἐν Κα-

(α) Σημειωτέον, ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἐν Καλαβρῦτοις οὐδεὶς ἄλλος εἶχε μεγαλῆτερον ἐκείνου στρατιωτικὸν σῶμα.

λαβρότοις εύρισκόμενοι όπλαρχηγοί, άπετέλεσαν ένα με τὸ έδικόν του στρατιωτικόν σώμα.

Ἐνωμένοι λοιπόν οὕτως, κατέκλεισαν τοὺς εκείσε Τούρκους έντός τεσσάρων όχυρῶν πύργων, διοικουμένων παρά τῶν Ἀρναούτογλη (Βείβοντα έν Καλαβρότοις,) Ἐμίν-Αγᾶ καὶ Πασσᾶ καλούμενον, Μπούσγαλῆν, Γιακούμπαγαν, καὶ Ἰμπαρίμ Παφίλζα. Τὸ δέ Ἑλληνικόν σώμα, όδηγεῖτο υπό τοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα, Β. καὶ Ν. Πετμεζαίων, Ἀναγνώστη Πετμεζᾶ, Κωνσταντίνου Πετμεζᾶ, Ἀσημάκη Σκαλιτζᾶ καὶ Ν. Σολιώτου· οὗτοι μετά δεκαπενθήμερον πολυορκίαν τῶν άποκλεισθέντων έν τοῖς πύργοις Τούρκων, ήνάγκασαν αὐτοὺς νά ύποταχθῶσι καὶ προσκαλέσαντες τὸν Ἡρώμας Ἀναγνώστην Στριφτόμπολαν, έκλεισαν μετ' αὐτοῦ συνθήκας, καὶ παραδόσαντες πρὸς αὐτὸν τὰ όπλα των, ύπετάχθησαν άμαχητί είς τήν έξουσίαν του. Μετά τήν άλωσιν όθεν τῶν έν Καλαβρότοις όθωμανῶν, άπαντα τὰ εκείσε Ἑλληνικά στρατεύματα έξεστράτευσαν διά τήν Κόρινθον, πρὸς πολιορκίαν τῶν έν τῷ φρουρίῳ αὐτῆς όθωμανῶν, καὶ εκείθεν μετέβησαν είς Λεβειδίον, κώμην τῆς Τριπόλεως, όπως ενεργήσωσι τὸν άποκλεισμόν τῆς χώρας ταύτης.

Περὶ τήν 13ην τοῦ μηνός Ἀπριλίου, συγκεντροθέντες άπαντες οί γενναῖοι Ἕλληνες είς τήν ρηθεῖσαν κώμην τοῦ Λεβειδίου μετά τῶν άρχηγῶν αὐτῶν Σω

τηρίου Χαραλάμπους, Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα, Βασιλείου καὶ Νικολάου Πετμεζέων, Σ. Θεοχαροπούλου, καὶ Ν. Σολιώτου, προετοιμάζοντο ἵνα ἀπροσδοκῆτως εἰσβάλωσιν ἐντὸς τῆς ὀχυρωτάτης Τριπόλεως καὶ πολιορκήσωσι τοὺς ἐκεῖ Βαρβάρους ἐχθροὺς τῶν!

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ὁμως ἐκείνην, μέγα σχέδιον! σχέδιον καταστρεπτικὸν! ἐτίθετο εἰς ἐνέργειαν παρὰ τῶν ἐν Τριπόλει Ὀθωμανῶν. Δέκα περίπου τὸν ἀριθμὸν χιλιάδες Τοῦρκοι, ἵππεῖς τε καὶ πεζοὶ, ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων καὶ ἐμπειροτέρων τοῦ πολέμου, διηρημένοι εἰς τρεῖς φάλαγγας, ἦσαν ἤδη ἔτοιμοι γὰρ ἐκστρατεύσωσι καθ' ὅλης τῆς Πελοποννήσου.

Τὸ σχέδιον τῶν χριστιανομάχων τούτων ὄντων ἦτο τρομερώτατον καὶ καταστρεπτικὸν διὰ τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀπαρασκευάστους Ἕλληνας!

Ἡ πρώτη αὐτῶν φάλαγξ σκοπὸν εἶχε, νὰ διευθύνῃ εἰς Κόρινθον καὶ ἐνουμένη μετὰ τῶν ἐν Κόρινθῳ Τοῦρκῶν, νὰ καταλάβῃ τὴν παραλίαν γραμμὴν καὶ διὰ τῆς Ζαχώλης, Ἀκράτας, καὶ τοῦ Αἰγίου φθάσῃ εἰς Πάτρας. Ἡ δευτέρα αὐτῶν φάλαγξ, νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὸ μεσόγειον τῆς Πελοποννήσου, καὶ διὰ τῶν Καλαβρύτων νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς πρώτης εἰς Πάτρας. Ἡ δὲ τρίτη νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Καριταίνης, Λεονταρίου, Φαναρίου, Πύργου, Γαστούνης, καὶ περῶσα ἀπὸ τοῦ Λάλα νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῶν Λα-

λαίων Τουρκῶν, καὶ διευθυνθῆ καὶ αὕτη εἰς Πάτρας εἰς ἣν εἶχον προσδιορίσει τὴν τελείαν συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεών των.

Οἱ Τοῦρκοι βέβαιοι διὰ τοῦ σχεδίου των τούτου ὄντες, ὅτι ἤθελον ὑποτάξῃ σχεδὸν ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον, καθότι ἡσύχου ἔτι οὔσης αὐτῆς, καὶ οἱ ἄνθρωποι κατατρομασμένοι καὶ εἰς ἀπορίαν καὶ ἀμηχανίαν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των εὐρισχόμενοι: ἄοπλοι καὶ ἀπροπαρασκευάστοι πρὸς ἀντίστασιν· καὶ περιπλέον βλέποντες καὶ τὸ ἀτάραχον εἰσέτι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, καθὼς καὶ τῶν Αἰγαίων Νήσων, καὶ καταστραφέντων ἐν Βλαχίᾳ ἀπάντων τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλων· δι' ὅλα ταῦτα ἐθεώρουν τὸ τρομερὸν τοῦτο σχέδιον καθ' ὀλοκληρίαν τετελεσμένον!

Εὐρίσκοντο ἤδη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ οἱ αἰμοβόροι οὔτοι σκοπεύοντες ἵνα ἐπιπέσωσιν ἀπροσδοκῆτως ἐπὶ τῶν δυστοχῶν Πελοποννησίων Ἑλλήνων· καὶ καλῶς ὀπλισμένοι καὶ ἐνδυναμωμένοι ὄντες· μὲ τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον εἰς τὰς χεῖρας νὰ κατασρέψωσιν αὐτοὺς διὰ τῶν λειλασιῶν, τῶν φόνων, τῆς ἀρχόντης καὶ τῆς αἰχμαλωσίας! καὶ ἐνσπείρωντες τὸν πανικὸν τρόμον καθ' ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ὑποτάξωσιν αὐτὴν καὶ ἐπαναφέρωσι τὴν πρωτέραν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

Ἔτοιμοι ὄντες ὡς εἶπωμεν, οἱ ἀγέρωχοι καὶ θη-

ριώδεις οὔτοι ἐχθροὶ τῆς Πατρίδος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ρηθέντος σχεδίου των, ἐπληροφορήθησαν αἰφνης ὅτι, εἰς τὴν κώμην τοῦ Λεβειδίου, εὐρίσκοντο τοποθετημένοι κλέπται τινὲς ἐκ τῶν Ἑλλήνων (οὕτω πως τότε ἐκάλουν αὐτοὺς οἱ Τοῦρκοι), σκοπὸν ἔχοντες ἵνα στρέψωσι τὰ ὄπλα των κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τὸ βῆμά των πρὸς τὴν Τρίπολιν.

Πληροφορηθέντες λοιπὸν οἱ Τοῦρκοι τὸ τοιοῦτον, καὶ προετοιμασμένοι ὡς ἀνωτέρω, καὶ περιπλέον μεθυσμένοι ἀπὸ τὰς προλαβούσας νίκας των κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐν Καριταίνῃ, Κερασιαῖς, καὶ Βαλτεστίῳ, ἐξεστράτευσαν ἅπαντες ἵππεις τε καὶ πεζοί, καὶ κατὰ τὴν 14 Ἀπριλίου 1821 ἡμέραν Τετάρτην, ἐξελθόντες τὴν 4ην ὥραν μετὰ τὸ Μεσονύκτιον, καὶ περὶ τὸ λυκαυγὲς ἐφθασαν εἰς τὸ χωρίον Κάψα, ὥραν σχεδὸν τοῦ Λεβειδίου ἀπέχοντος, καὶ ἐκεῖ διεχωρίσθησαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Οἱ μὲν πεζοὶ ὀκτῶ περίπου χιλιάδες τὸν ἀριθμὸν κατέλαβον τὸν πρὸς τὸν ἄνω τοῦ Λεβειδίου θρεῖνον δρόμον· οἱ δὲ ἵππεις δύο χιλιάδας σχεδὸν ὄρμησαν ἀπὸ τὸ κάτωθι τοῦ χωρίου μέρος καὶ κατέλαβον τὴν ἐκτεταμένην ἐκείνην πεδιάδα τοῦ Λεβειδίου· καὶ οὕτω πῶς ἐνόμισαν, θέτοντες ἐν μέσῳ τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας, ὅτι εὐκόλως ἤθελαν κατασρέψει καὶ τὸν ἔσχατον αὐτῶν διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς μαχαίρας των!

Ὁ σκοπὸς (καραούλιον) ὅμως τῶν Ἑλλήνων ὁ ἐπὶ τινος λόφου μεταξύ Κάψιας καὶ Λεβειδίου εὐρισχόμενος, μόλις ἀπὸ μακρόθεν ἐξάνοιξε τοὺς ἐρχομένους Τούρκους, παρευθὺς ἐπυροβόλησε κατὰ τὸ σύνθημα, ὅπως λάβωσι γινῶσιν οἱ ἐν τῷ Λεβειδίῳ Ἕλληνες περὶ τῆς ἀφίξεως τῶν ἐχθρῶν των. Εἰδοποιηθέντων λοιπὸν τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν προσεγγίζουσαν ἤδη τῶν Τουρκῶν ἀφίξιν, συνῆλθον ἅπαντες οἱ ἀρχηγοὶ των, καὶ συμβουλευθέντες τί ἄρα ἔπρεπε νὰ ἐπιχειρισθῶσι κατὰ τῆς ἐχθρικῆς ἐκείνης προσβολῆς, ἀπεφάσισαν ὁμοθυμαδὸν, ὅπως κλεισθῶσιν ἐν τὸς τῶν ὀχυρωτέρων οἰκιῶν τοῦ χωρίου καὶ ἀντικρούσωσι διὰ τῆς γενναιότητος καὶ ἀνδρείας τοὺς βρβάρους ἐχθρούς των!

Καταλαβόντες ὅθεν ἀμέσως τὰς ὀχυρωτέρας οἰκίας, διέταξαν πάραυτα τοὺς συντρόφους των, ὅπως ἀνοίξωσιν ἐν αὐταῖς πολεμίθρας (μασγάλια) καὶ προετοιμασθῶσι πρὸς ἀντίκρουσιν. Ἄλλ' ἐνῶ συνέβαινον ὅλα ταῦτα, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀπέναντι τοῦ χωρίου λόφους, τοὺς καταπλημμυρήσαντας ἐχθρῶν, θεωροῦν αἰφνης τὸ ἀναφανέν εἰς τὴν πεδιάδα τρομερὸν ἐκεῖνο ἵππικόν, ὅπερ λυσσωδῶς ὀρμώμενον κατεσχίασε τὸ ἀχανές ἐκεῖνο πεδῖον τοῦ Λεβειδίου. καὶ μόλις τούτου φανέντος, ὄρμησαν παρευθὺς καὶ οἱ ἐπὶ τοῖς λόφοις πεζοὶ Τούρκοι, ὀρυόμενοι καὶ

ἔψοῦντες κατὰ τῶν χριστιανῶν τὰ ἐλαφρὰ καὶ
στιλπνᾶ ξίφη των!

Τα πρωτοφανέστα δια τούς δυσυχεῖς Ἑλληνας ἔχ-
θρικά ταῦτα σμήνη! ἢ βάρβαρος αὐτῶν λύσσα! δι' ἧς
προέβαινον κατ' αὐτῶν, ἢ κλαγγὴ τῶν ἀργυροστίλ-
πνων ὄπλων των, τὰ καλπάσματα τῶν ὑπηρεφάνων
Ἀραβικῶν καὶ διὰ τὸν πόλεμον γεγυμνασμένων ἐ-
κείνων ἵππων των, ὁ μέγας θόρυβος τοῦ χρεμετι-
σμοῦ των, ἐνούμενος μὲ τὰς συνθλάψεις τῶν ἀπει-
ραρρίθμων ὄπλων των, ἀπετέλουν εἰς τὰ ὄμματα καὶ
τὰς ἀκοὰς τῶν Ἑλλήνων φρικῶδες! τρομακτικὸν!
καὶ καταχθόνιον τι!

Ἰδόντες τότε οἱ δύστυχοι οὗτοι, ὅτι ἀπέναντι τῆς
πληθυῖος ταύτης τοῦ ἐχθροῦ των, παρομοιάζον ἓνα
τῆς ἄμμου κόκκον· ἰδόντες τὴν μεγαλωτάτην μετα-
ξύ των ἀνισότητά, ἰδόντες τὰ πολλὰ πρὸς αὐτοὺς
ἐλλείποντα ἀναγκαῖα, τὸ ἀπροπαρασκευάστον τῆς
θέσεώς των καὶ τὴν ἀπειροπολεμίαν των· δι' ὅλα
ταῦτα κατέλαβεν αὐτοὺς τρομακτικὸς τις φόβος,
καὶ συναινέσει τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ἐτράπησαν ἄνευ
ἀναβολῆς καιροῦ εἰς φυγὴν· ἀμιλλόμενοι τίς ἐξ αὐ-
τῶν νὰ καταλάβῃ πρῶτος τὴν κορυφὴν τοῦ ὑψηλω-
τέρου καὶ ἀδιαβάτου παρακειμένου ἐκεῖ Ὄρους.

Εἰς τὴν δικαίαν μὲν, ἀλλ' ἐθνοκτόνον ταύτην φυγὴν!
Μόνος ὁ ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΗΡΩΣ ΚΑΙ ΑΡΧΗΓΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΤΡΙΦΤΟΣΜΗΟΛΑΣ δὲν ἀνέχθη
νὰ λάβῃ μέρος· Εἰπὼν πρὸς τοὺς στρατιώτας του,
« ὅστις ἐξ ὑμῶν εἶναι ἀληθῆς χριστιανός! ἀγαπᾷ τὸν
» Θεὸν καὶ θέλει νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν Πατρίδα ἑλευ-
» θέραν καὶ δὲν φείδεται τῆς ζωῆς του, ἄς μείνῃ μετ'
» ἐμοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν! Ὁ θάνατος δι' ἡμᾶς σήμερον·
» ἀδελφοί! θὰ ἦναι ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Ἐλευθερία τῆς Πατρι-
»δος! Θὰ ἦναι ἡ ὑπαρξίς τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Ὁρ-
»θοδοξίας! Θὰ ἦναι τέλος πάντων ἡ δόξα καὶ τὸ καύ-
»χημα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς!

« Δι' ἐμὲ ἀδελφοί! προτιμώτερος, μυριάκις προτιμώ-
»τερος εἶναι ὁ θάνατος, πολεμῶν τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πα-
»τρίδος! Παρὰ ἡ ζωὴ, φεύγων εἰς τὰ ὄρη ἀτίμως! »

Διὰ τῶν γενναίων καὶ συγκινητικῶν τούτων λό-
γων του, ἔμειναν μεθ' ἑαυτοῦ τεσσαράκοντα ὀκτὼ
ἄνδρες πνέοντες καὶ αὐτοὶ τὰ ἴδια ἐκείνου αἰσθήματα,
καὶ ἐν ἀκερεί κατέλαβον τρεῖς τῶν ὀχυρωτέρων οἰ-
κιῶν, κειμένων εἰς τὸ ἄκρον τῆς Κώμης, σχηματί-
ζουσαι εἶδος τριγώνου· καὶ στηλώσαντες ἔσωθεν
τὰς οὐράς, ἡμιφράξαντες τὰ παράθυρα, ἤρξαντο
τῆς αἱματηρᾶς ἐκείνης πάλης! ἥτις διήρκησεν ὀλό-
κληρον σχεδὸν τὴν ἡμέραν, πεισματώδης καὶ τρο-
μακτικῆ· ἡ ὁποία ἐπέφερεν αἰσθαντικωτάτην πρὸς
τοὺς ἐχθροὺς βλάβην!

Μαχόμενοι ἀπὸ τὴν πρωίαν, ἕως τὴν πέμπτην

μετὰ Μεσημβρίας ὥραν, καὶ φονεύσαντες ὑπὲρ τοῦθ' ἑκατὸν χιλίους ἐχθρούς, καὶ λησμονοῦντες καθ' ὄλοκληρίαν ὅτι εἶναι νείσταις ἀπὸ τῆς προτερίας, ἐτέρηποντο βλέποντες προχωροῦσαν τὴν νίκην ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχεν εἰσέτι εὐτυχῶς πληγωθῆ.

Βλέποντες ὅμως οἱ Βάρβαροι καὶ Θηριώδεις ἐχθροῖ των, βλέποντες λέγω τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν μεγάλην ζημίαν, καὶ προβλέποντες ποῖον θάητο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ταύτης, αἰσχυρόμενοι ἔτι ὅτι μία φοῦκτα Ἑλλήνων νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ καταβάλλῃ ἓνα τοιοῦτον στρατὸν δέκα χιλιάδων, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ εἶχον, ὥρμησαν ἀπελπιστικῶς καὶ θέσαντες πῦρ εἰς τὰς παρὰ τῶν Ἑλλήνων κατεχομένας οἰκίας, ἐζήτουν διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ θιάσωσιν αὐτοὺς καὶ τοὺς φέρωσιν εἰς ἀνοικτὴν μάχην.

Θεωροῦντες τὸν αἰφνίδιον τοῦτον κίνδυνον, τ' ἀτρόμητα τῆς Ἑλλόδος τέκνα, προσεπάθουν ἵνα κατασβέσωσι τὸ αὐξάνον πῦρ διὰ τοῦ εἰς τὰ κατώγεια εὐρισκομένου οἴνου! μὴ ἰσχύσαντος ὅμως ἐπὶ τέλους καὶ τούτου πρὸς κατάσβεσιν τοῦ αὐξηθέντος ἤδη δρμητικοῦ πυρός, καὶ βλέποντες καταπιπτούσας ἐπ' αὐτῶν τὰς στέγεις τῶν οἰκιῶν, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτάς· καὶ ἐξορμήσαντες, ἐπέπε-

σαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τότε φεῦ! ἤρχησεν αἰματηρὰ καὶ πεισματωδεστάτη πάλη, διαμαχομένων στηθῶν!

Ἐξακολουθούσης τῆς μάχης ταύτης καὶ ἐπελθούσης περὶ τὴν ἐσπέραν μικρᾶς βροχῆς, καὶ ἀναφανέντος ἐν τῷ χωρίῳ Κακοῦρι, τοῦ Ἀσημάκη Σκαλιτῆ μέ τινας στρατιώτας, πυροβολοῦντας μακρῶθεν, τοὺς ὁποίους ἰδόντες οἱ Τοῦρκοι καὶ νομίσαντες ὅτι κατόπιν αὐτῶν ἤρχοντο καὶ ἄλλοι. Πλησιαζούσης δὲ καὶ τῆς νυκτός, ἐνῶ ἦσαν ἤδη κατατρομασμένοι κατερχομένων καὶ τῶν εἰς τὸ ὄρος φυγόντων, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Καὶ τότε ὁ Ἀτρόμητος Ἡρῶς Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας, γυμνώσας τὴν Ἑλληνικὴν κοπτεράν σπάθην του, κατεδίωκεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἀνδρείων συστρατιωτῶν του! ὅτε αἰφνης πρὸς δυστυχίαν τῆς δυστυχχοῦς Πατρίδος μας, ἔφθασε μία θανατηφόρος ἐχθρική σφαῖρα, ἣτις διαπέρασε βαθέως τὸν τράχειλόν του! καὶ μὴ δυνηθεὶς πλέον νὰ προχωρήσῃ, ἔπεσε χαμαὶ ἐπὶ τῶν ἀπειραρρήθμων θυμάτων του! φωνάζων καὶ ἐνισχύων πάντοτε τοὺς ὀλίγους ἀνδρείους του.

Καταδιωκόμενοι κακεῖν κακῶς οἱ Τοῦρκοι, ἐπέστρεψαν ἠττημένοι εἰς τὴν Τρίπολιν καὶ τότε ὁ Ἡρῶς μας Ἀναγν. Στριφτόμπολας, ἰδὼν τὴν τελείαν νίκην τοῦ τρομεροῦ τολμήματός του, ἐξέ-

πνευσεν εὐχαριστημένος εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν διασωθέντων τοῦ θανάτου Γενναίων συντρόφων του!

Τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ Ἡρώος τούτου· ὁ Θάνατός του τελευταῖον, ἐστεφάνωσε τὴν πρώτην Νίκην τῶν Ἑλληνικῶν ὄπλων καὶ ἔθεσε τὸν Πρῶτον ἀδιάσειστον Λίθον ἐπὶ τῶν θεμελίων τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικῆς γερσίας! ἐφ' οὗ θέλει ἀκμάζει εἰς αἰῶνας αἰῶνων ὁ Θρόνος πάσης τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς!

Καὶ τίς δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν μεγάλην ταύτην δόξαν ἀπὸ τὸν Ἡρώα τοῦτον! Τίς δύναται ν' ἀντιτείνῃ, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Μάχη δὲν ἦτο ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐνδοξωτέρα ὅλων τῶν τελευταίων;

Ὅλα τὰ ἐν Βλαχίᾳ τότε Ἑλληνικὰ ὄπλα εἶχον σχεδὸν καταστροφῇ· εἰς τὴν μάχην τῆς Καρυταίνης τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα εἶχον ἠττηθῆ· εἰς ταῖς Κερασιαῖς καὶ Βαλτέτζι κατὰ πρώτην φοράν, τὴν αὐτὴν ὑπέστησαν τύχην. Ἐκ τῶν νικῶν ὄθεν τούτων, οἱ Τοῦρκοι εἶχον ἀποκατασταθῆ Ὀηριωδέστεροὶ καὶ τολμηρώτεροι, καὶ εἶδαμεν τὸ ὅποῖον ἐπεχείρουν καταστρεπτικὸν σχέδιον καθ' ὅλης τῆς Πελοποννήσου! Μετὰ τὴν μάχην ὅμως τοῦ Λεβειδίου, μετὰ τὴν μυθώδη σχεδὸν ταύτην πλήν τροπαιοῦχον Νίκην, οἱ Τοῦρκοι ἔχασαν ὅλον τὸ θάρρος των καὶ οἱ Ἕλληνες τοὺς ἤρπασαν θάρρος καὶ ἀνδρείαν.

Ἄν κατὰ δυστυχίαν οἱ Ἕλληνες ἀπετύγχανον

εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Μάχην, ποῖα ἤθελεν εἶσθε ἄρα ἡ τύχη των ; ὁποῖον καὶ ἀλλοίμονον τὸ ἀποτέλεσμα ; καὶ συλλογιζόμενος αὐτὸ ἐν τῇ παρουσίᾳ στιγμῇ, ῥίγος μὲ καταλαμβάνει καὶ ὁ κάλαμος τρέμει ἐπὶ τῶν δακτύλων μου ! Ναί ! * Ἄν τυχὸν οἱ Τοῦρκοι ἐξήρχοντο νικηταί καὶ τῆς τοῦ Λεβειδίου Μάχης, ὡς τῶν προλαβευσῶν ἐξῆλθον, ἤθελον κατακτήσει ὀλόκληρον τὴν πολυπαθεστάτην Πελοπόννησον, ὡς τότε ἦσαν προετοιμασμένοι, καὶ πνέοντες μένεα κατὰ τῶν δυσυχῶν Ἑλλήνων, ἐνεκα τοῦ τρομεροῦ τολμήματός των, ἤθελον κατασφάζει ἀσπλάγχχνως καὶ ἀνηλεῶς αὐτούς· ἤθελον τοὺς καταδυναστεύσει πολὺ περισσότερον καὶ ἤθελον ἐπαγρυπνεῖ πάντοτε ἐπὶ τοῦ παραμικρωτέρου αὐτῶν κινήματος ! Ἡδύναντο ἄρα τότε οἱ δυστυχεῖς οὗτοι νὰ ἐγερθῶσι καὶ πάλιν ; Ἡδύναντο νὰ συνεννοηθῶσιν ὡς συνεννοήθησαν ; Ἡδύναντο νὰ ἐπανακτήσωσι καὶ αὖθις ὄπλα καὶ τὰ ὁποῖα τοῖς ἐχορηγήθησαν μέσα ; Ἡδύναντο, λέγω, τέλος πάντων, νὰ ὑπεκφύγῃσι τὸν ἐπίφοβον καὶ ὀξυδερκῆ ὀφθαλμὸν τοῦ ἐχθροῦ των ; * Ὁχι βεβαίως !

Πόσα μελανὰ ἔτη διέτρεξαν τῆς ζωῆς των, στενάζοντες ὑπὸ τὸ ἄχος τῆς δουλείας των, καὶ προσδοκῶντες τὴν Σωτήριον ἐκείνην ἡμέραν τῆς Ἐπαναστάσεώς των !

Πόσα ἄρα ἤθελον παρῆλθῃ ἔτη, ἂν ἀπετύγχανον

εἰς τὴν μάχην ταύτην ; Ἀμφιβάλλω νὰ πιστεύσω ἂν ὁ Ἕλλην μόνος, ἄνευ τῆς προστασίας τῶν Εὐεργετῶν πλέον Δυνάμεων, ἤθελεν ἀποκατασταθῆ μετὰ ταῦτα ἀνεξάρτητος, καὶ ἂν σήμερον ὁ περιηγητὴς ξένος ἐπισκεπτόμενος τ' ἀρχαῖα τῶν Ἀθηνῶν ἐρείπια ἔλεγεν, «ὕπᾳγω εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος!»

Ἡ μάχη λοιπὸν τοῦ Λεβειδίου, ἦτο Μέγας Θεμελίος Λίθος τοῦ κολοσσαίου οἰκοδομήματος τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας! Ἐπὶ τοῦ θεμελίου αὐτοῦ λίθου, οἱ μετὰ ταῦτα ἐπιζήσαντες ἀγωνισταὶ ἔκτισαν τὴν ἐλευθερίαν! τὴν γλυκυτάτην ἐλευθερίαν! Τὴν ἐλευθερίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς σήμερον ἀναπνέομεν ἀσφαλεῖς ἐντὸς τῶν φιλησύχων οἰκιῶν τῶν πατέρων μας!

Ἱερὸν λοιπὸν χρέος! χρέος ἀληθοῦς Ἕλληνοσ. μᾶς διατάσσει, νὰ ἐνθυμώμεθα πάντοτε τοὺς ἐξαγοράσαντας διὰ τῶν αἱμάτων καὶ διὰ τοῦ θανάτου τῶν τὴν Ἑλευθερίαν μας, νὰ εὐγνωμονῶμεν αὐτοὺς ἐνόσω εἴμεθα ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ θνήσκοντες, νὰ δώσωμεν τὴν ἱερὰν ταύτην ἐντολήν, ὡς πολύτιμον κληρονομίαν εἰς τὰ ἐγκαταλειπόμενα τέκνα μας!

Ἐπειδὴ ὁ γράφων ἱστορικὰ καὶ πρόσφατα μάλιστα γεγονότα, πρέπει νὰ περιγράφη αὐτὰ ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως, καὶ ἐπειδὴ ὁ κάλαμος ἐνός πι-

στοῦ καὶ γνησίου τῆς Πατρίδος τέκνου, πρέπει νὰ ᾔηται ἀμόλυντος· νὰ ὠθῆται ἀπὸ μόνον τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸν τοῦ πατριωτισμοῦ αἶσθημα· καὶ ἐπειδὴ ἐνδέχεται νὰ εὐρεθῶσιν τινὲς νὰ σχολιάσωσι τὸ ἀνὰ χειρὰς ποίημά μου, ἀπὸ ἰδιαίτερα αὐτῶν ἰδιοτελεῖ συμφέροντα ὠθούμενοι· δι' αὐτὸ ἐπισυνάπτω ὑπὸ πόδας τοῦ παρόντος προοιμίου μου, πιστοποιητικὰ μεγάλων τῆς Ἐπαναστάσεώς μας καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἀνδρῶν, καὶ ἐκείνων μάλιστα οἵτινες ἐδιοίκησαν καὶ εἰσέτι ἴσως διοικοῦν τὸ ἔθνος. Ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἀναγνώστης θέλει πεισθῆ, ὅτι ὁ Ἡρῶς τοῦ ποιήματός μου τούτου Α. Στριφτόμπολας, ἐγκαταλειφθεὶς παρ' ὄλων τῶν λοιπῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ συντρόφων του, μείνας ἐπὶ κεφαλῆς τεσσαράκοντα ὀκτῶ μόνον ἐκ τῶν ἀνδρειοτέρων Ἑλλήνων, ἐκλείσθη ἐντὸς τῆς Κώμης τοῦ Λεβειδίου, καὶ μεγαλύτερος αὐτοῦ τοῦ Λεωνίδα τῆς Σπάρτης γενόμενος, ἐπολέμησεν ὀλόκληρον ἡμέραν ἀπέναντι δέκα περίπου χιλιάδων θηριομόρφων Τούρκων! κατέστρεψεν οὐχὶ ὀλίγους τούτων· καὶ ἐπὶ τῶν δαφνῶν τῆς Μεγάλης καὶ Ἐθνοσωτηρίου ταύτης Νίκης Του, ἔρριψε τὸ σπαρᾶττον ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν Σῶμά του. Καὶ ἀφήσας τὴν τρομερὰν Πνοήν του, ἄφησε μετ' αὐτῆς τὸν μέγαν τοῦ ἐχθροῦ φόβον καὶ ἤνοιξε ἐνώπιόν μας τὴν ὁδὸν τῆς ἐλευθερίας!

Ὁ Ἀναγνώστης περιπλέον θέλει ἴδει καὶ ἕτερον πιστοποιητικόν, ἀφεθὲν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἡρώδου μου Γεώργιον Στριφτόμπολαν, ἀπὸ τὸ ἐμπεριεχόμενον τοῦ ὁποίου, καὶ ἀπὸ τὰς εἰκοσιτέσσαρας τοῦ ὁποίου ὑπογραφάς, θέλει ἐννοήσῃ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς πᾶρ' ἐμοῦ περιγραφείσης ἐν Λεβειδίῳ Μάχης καὶ τὴν πραγματικότητα τῶν ἱερωτάτων αὐτῆς ἀληθειῶν!

Ἰ ἀλλὰ τίς λέγω δύναται νὰ μεμψιμοιρήσῃ καθ' ὀλοκληρίαν περὶ ταύτης, ἐνῶ διασώζονται εἰσέτι ἐν τῇ ζωῇ ἀρκετοὶ ἤδη γέροντες, εὐρεθέντες παρόντες, καὶ φέροντες διαφόρους πληγὰς, ἅς τινὰς ἐν τῇ ἰδίᾳ ταύτῃ μάχῃ ἔλαβον; Τίς λοιπὸν λέγω, ἀπὸ ἰδιαιτέρους ἰδιοτελεῖς σκοποῦς κινούμενος, δύναται νὰ ψευσθῇ ἐνώπιον τῶν Ἰερῶν τούτων ἐπιζόντων λειψάνων τοῦ ἀγῶνός μας; τῶν ἀγίων τούτων χειλέων τῆς ἀληθείας; Οὐδεὶς βεβαίως! Καθότι εἰς τὰς γλυκυτάτας ταύτας ἀναμνήσεις τῆς Ἀνεξαρτησίας μας, εἰς τὰς θλιβεράς ὑπὲρ αὐτῆς ἐνθυμήσεις τῶν φονευθέντων πατέρων μας, ὀφείλομεν νὰ φέρωμεν Σέβας, καὶ Σέβας τοιοῦτον, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπερισχύῃ παντὸς ἄλλου ἰδιοτελοῦς σκοποῦ, ἀμαυρόνοντος τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἑλλήνος!

Ναί! ὦ μεγάλη καὶ Ἱερὰ Σκιά τοῦ Ἀναγνώστου

Στριφτόμπολα ! Σὲ βλέπω τὴν στιγμήν ταύτην ἐνώπιόν μου τριγυρίζουσιν καὶ ρίπτουσιν πρὸς ἐμέ εὐμενῶς τὸ βλέμμα. Ναί ! ἀρχετὰ ὑπὲρ τῆς πατρίδος Σου ἠγωνίσθης ! Οὐδὲν ἄλλο μεγαλῆτερον τῆς ζωῆς Σου εἶχες πρὸς αὐτὴν νὰ προσφέρῃς ! Ἐγκατέλειψας αὐτὴν ἐλευθέραν ! Ἀναπαύεσθε ἤδη τῶν πολυτῶν κόπων Σου ! Ναί ὦ προσφιλεῖς Σκιά ! Ἀναπαύθητι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ μεγάλου Θεοῦ τῶν Χριστιανῶν, δέου ὑπὲρ ἡμῶν πάντοτε, καὶ ὑπὲρ τῆς Σωτηρίας καὶ ἀπελευθερώσεως τῶν ἐν γένει ὑπὸ τὴν Δουλείαν στεναζόντων ἀδελφῶν μας !

*Ἐγράφον ἐν Πάτραις τῇ 10 Ἰουλίου 1860

ΠΕΤΡΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ ΙΑΤΡΙΔΗΣ.

ATTESTATION.

Par la présente attestation signée de nos propres griffes nous attestons et vérifions que le feu Anagnostis Striftombolas habitant de Kertesi bourg de Calavryta, dès le commencement de la lutte de l'indépendance, à la tête d'un corps de braves il s'est, par distinction, signalé avec dévouement et zèle dans le siège de Calavryta contre les turcs, et qui après la défaite de ceux-ci, il s'est également signalé au siège de Corinthe. Plus tard à l'union des chefs du district de Calavryta il a campé à Lévidis de Tripolitza avec les troupes des autres chefs mais aussitôt que ceux-ci, abandonnèrent leur poste à cause d'une sortie d'ennemis composée de huit mille hommes d'élites, il garda seul son poste de son bon gré à la tête de quarante huit hommes tenant tête contre cette force inégale, et en se défendant, il tomba glorieusement sur le camp de cette bataille mémorable de Levidis, bataille qui a d'abord puissamment contribué à soutenir la cause de l'indépendance de la Grèce. Après la mort de cet homme glorieux, sa femme Angélique Striftombola restant veuve et mère d'une nombreuse et faible famille fut réduite à vivre, soit à cause de la mort de son mari, soit par les circonstances critiques qui eurent lieu durant la cause nationale, dans l'indigence la plus affreuse et la plus grande détresse.

En foi de quoi nous livrons, à sa demande, entre ses
mains cette attestation pour lui servir à qui de droit.

Athènes 30 Mai 1837.

Pétros Mavromicalis. Général.

Cannélos Délyanis. général.

Theodore Colocotronis. général.

Nicitas Stamatelopoulos général.

Chrissanthos Sisinis. général.

Denys Enmorphopoulos. colonel.

ATTESTATION.

Par la présente attestation signée de nos propres griffes nous attestons que M.M. les officiers A. Striftombolas et G. Striftombolas le premier frère et l'autre fils d'Anag. Striftombolas chef de corps est tombé glorieusement dans le camp de la bataille livrée à Levidis du district de Tripolitza, ont servi la patrie avec dévouement et patriotisme durant toute la cause nationale, toujours en qualité d'officiers dans les troupes légères d'alors, et commandant un corps de ses troupes, sous le régime des gouvernements précédents, ils ont livré plusieurs batailles et fait plusieurs campagnes soit dans la Morée que dans la terre ferme de la Rumélie.

En outre ces officiers originaires d'une ancienne famille de braves, qui n'ont jamais fléchi les genoux sous le joug du barbare qui depuis plusieurs siècles opprimait leur patrie, ont perdu pendant la lutte nationale leurs pères leurs frères leurs parents, et sacrifié tous leurs biens au salut de la patrie.

Membres d'une famille qui la première a pris les armes pour le salut de la patrie et à laquelle elle doit être reconnaissante, et qui durant le règne de dix ans du Roi de Grèce Othon, ils n'ont jamais occupé une place active soit militaire que publique, et qui à cause de la délivrance du pays ont été sujets aux plus grandes

privations, toutefois ils ont toujours tenu la conduite la plus honnête et irréprochable.

A la demande des pétiteurs nous sommes dans le devoir de témoigner que tout ce que nous venons d'exposer est vrai et réel, et nous leur livrons ce certificat pour leur servir à qui de droit.

Le 10 Décembre 1843 Athènes.

P. Mavromicalis, Lieutenant général et député.

Nicitas Stamatelopoulos, général de brigade, et député.

J. Colettis, député.

D. Plapoutas, général de brigade et député.

C. Delyanis, général de brigade et député.

C. Zographos, député.

Th. Grivas, général de brigade et député.

Panutzos Notaras, député et Président de l'Assemblée constituante de 3 Septembre.

M. Roupfos Conseiller d'Etat.

Antonis Mavromicalis général de brigade.

C. Colocotronis, député.

R. Palamides, député.

G. Coundoriotis, député.

Crysanthos Sisinis, général de brigade et député.

Nicolas Gritziotis, général de brigade et député.

B. Petmesas, colonel et député.

S. Théocaropoulos, colonel et député.

N. Petmesas, colonel et député.

Macrigianiš, général de brigade et député.

André Londos, général de brigade et député.

Aléxandre Movrocordatos, député.

André Metaxa, député.

C. Botzaris, général de brigade et député.

Jean. A. Zaïmis, député.

On confirma l'autenticité des vingt quatre signatures
ci-dessus.

Athènes le 2 Décembre 1843.

Le fonctionnaire en qualité de président en l'absence
du maire

(L. S.) Sp. Béniselos.

En confirmation de l'autenticité de la signature ci-
dessus du fonctionnaire en l'absence du gouverneur.

Athènes 2 Décembre 1843.

Le Gouverneur d'attique

(L. S.) A. Ch. Anargyros.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ.

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι εἰς ἔνδειξιν τῆς ἀληθείας, ὅτι ὁ ποτὲ Ἀναγνώστης Στριφτόμπολας, ἐκ τῆς κωμοπόλεως Κερτέζης τῶν Καλαβρύτων, ἐπὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Πατρίδος ἀγῶνος, ἀναφανείς με ζῆλον καὶ πολλὴν προθυμίαν, μεῖϊκανὸν Σῶμα στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του, ὄπλαρχηγὸς ἐν Καλαβρύτοις, ἠγωνίσθη γενναίως εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν ἐν Καλαβρύτοις ὀθωμανῶν. Μετὰ τὴν ἄλωσιν δὲ τούτων, μεταβᾶς εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Κορίνθου, ἐφάνη ἐπίσης χρήσιμος. Ἀλλὰ συνελθὼν μετὰ τῶν λοιπῶν ὄπλαρχηγῶν τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων εἰς τὸ Λεβειδίον τῆς Τροπολιτζᾶς, ἐτοποθετήθη ἐκεῖ μετὰ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων, ὅπου εἰς τὴν ἐκεῖθεν φυγὴν τῶν λοιπῶν ὄπλαρχηγῶν ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν ὀκτῶ χιλιάδων ἐκ Τριπόλεως ἐξελθόντων ἐπιλέκτων ὀθωμανῶν, ἔμεινε μόνος, μετεσσαράκοντα καὶ ὀκτῶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν του ΕΞ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ θελήσεως, ἀντικρούων τὴν ἀνισον αὐτῶν δύναμιν, Ἐπεσε γενναίως ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος εἰς τὴν ἀξιωματημόνευτον ἐκείνην Μάχην τοῦ Λεβειδίου, δι' ἧς πρῶτον ἐπεστηρίχθη ἢ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας Ἑλληνικῆ ἐπιχείρησις!

Πεσόγτος τοῦ Ἀειμνήστου Τούτου Ἀγδρός, ἧ

χήρα γυνή του Ἀγγελικῆ Στριφτομπολίνα, μείνασα
μὲ πολυάριθμον καὶ ἀδύνατον οἰκογένειαν, ἔφθασεν ὡς
ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός της, καὶ ὡς ἐκ τῶν κατὰ
τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἀνωμαλιῶν εἰς τὴν
ἐσχάτην ἔνδειαν καὶ στενοχωρίαν, στερουμένη καὶ αὐ-
τοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου.

Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν τούτων, ἐγένετο τὸ παρὸν πι-
στοποιητικὸν κατ' αἵτησίν της, καὶ ἐδόθη εἰς χεῖ-
ρας της.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Μαΐου 1827.

- » Πέτρος Μαυρομιχάλης (Στρατηγός)
- » Κανέλλος Δεληγιάννης (Στρατηγός)
- » Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (Στρατηγός)
- » Νικήτας Σταματελόπουλος (Στρατηγός)
- » Χρυσάνθος Σισσήνης (Στρατηγός)
- » Διονύσιος Εὐμορφόπουλος (Συνταγματάρ.)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ.

Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι, ὅτι οἱ ἐπιφέροντες τὸ παρόν μας πιστοποιητικόν ἔγγραφον ἀξιωματικοὶ τῆς Ἑλληνικῆς φάλαγγος, Κύριοι Ἀναστάσιος Στριφτόμπουλας καὶ Γεώργιος Στριφτόμπολας, ὁ μὲν πρῶτος ἀδελφὸς τοῦ εἰς τὴν ἀξιομνημόνευτον Μάχην τοῦ Λεβειδίου τῆς Τριπολιτζᾶς ὑπὲρ Πατρίδος πεσόντος ὀπλαρχηγοῦ Ἀναγνώστου Στριφτόμπολα, ὁ δὲ δεύτερος υἱὸς αὐτοῦ, ὑπηρέτησαν τὴν Πατρίδα ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τέλους αὐτῆς, ἔχοντες βαθμοὺς ἀπὸ τὰς προλαβούσας Κυβερνήσεις τοῦ ἔθνους ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐλαφρῶν στρατευμάτων, καὶ φέροντες πάντοτε ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τους στρατιώτας, παρευρέθησαν εἰς πολλὰς μάχας καὶ ἐκστρατείας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅσον εἰς τὴν Πελοπόννησον καθὼς καὶ εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ὅπου παντοῦ καὶ πάντοτε ἔδειξαν ἔνθερμον ζῆλον καὶ ἀξιεπαινον πατριωτισμόν!

Οἱ ῥηθέντες οὗτοι ἀξιωματικοὶ, καταγόμενοι ἀπὸ Ἀρχαίαν στρατιωτικὴν οἰκογένειαν, ἀπ' ἐκείνας αἰτινες δὲν ἔκλειναν πώποτε τὸν αὐχένα εἰς τὸν Τουρκικὸν ζυγόν, καὶ τὴν πρὸ τόσων αἰῶνων μαστίζουσα τὴν Πατρίδα Τυραννίαν. Ἀφοῦ εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως, ἔχασαν γονεῖς, ἀδελφοὺς, συγ-

γενεῖς, καὶ κατάστασιν ὑπὲρ Πατρίδος, καὶ εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς Πατρίδος, εἰς τοὺς ὁποίους **Η ΠΑΤΡΙΣ ΜΑΣ ΧΡΕΩΣΤΕΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΝ**, καὶ ἐνῶ εἰς τὸ διάστημα τῆς δεκαετοῦς Βασιλείας τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος δὲν καθῆξαν καμμίαν ἐνεργὸν θέσιν οὔτε στρατιωτικὴν οὔτε πολιτικὴν, καὶ ἐνῶ ὑστεροῦνται ἔνεκα τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Πατρίδος, μ' ὅλα ταῦτα πάντοτε ἡ διαγωγή των ἐστάθη ἀμεμπτος καὶ τιμία.

Χρεωστοῦντες ὅθεν οἱ ὑποφαινόμενοι ὡς φίλοι τῆς ἀληθείας, νὰ ὁμολογήσωμεν ταῦτα πάντα χάριν τῆς δικαιοσύνης, καὶ κατ' αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων, δίδομεν τὸ παρὸν μας πιστοποιητικὸν εἰς αὐτοὺς, καὶ ὑποφαινόμεθα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Νοεμβρίου 1843.

Π. Μαυρομιχάλης, ἀντιστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.

Νικήτ. Σταματελόπουλος, ὑποστράτ. καὶ πληρεξούσιος.

Ἰ. Κωλέτης, πληρεξούσιος.

Δ. Πλαπούτας, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.

Κ. Δελιγιάννης, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.

Κ. Ζωγράφος, πληρεξούσιος.

Θ. Γρήβας, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.

**Πανοῦτζος Νοταρᾶς, πληρεξούσιος καὶ Πρόεδρος
τῆς Συνελεύσεως τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου.**

Μ. Ρούφος, σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας.

- Ἄντ. Μαυρομιχάλης, ὑποστράτηγος.
Κ. Κολοκοτρώνης, πληρεξούσιος.
Ῥ. Παλαμίδης, πληρεξούσιος.
Γ. Κουντουριώτης, πληρεξούσιος.
Χρῦσανθ. Σισίνης, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.
Νικ. Κριζιώτης, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.
Β. Πετιμεζᾶς, συνταγματάρχης καὶ πληρεξούσιος.
Σ. Θεοχαρόπουλος, συνταγματάρχ. καὶ πληρεξούσιος
Ν. Πετιμεζᾶς, συνταγματάρχης καὶ πληρεξούσιος.
Μακρυγιάννης, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.
Ἄνδ. Λόντος, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.
Ἄλ. Μαυροχορδάτος, πληρεξούσιος.
Ἄνδ. Μεταξᾶς, πληρεξούσιος.
Κ. Μπότζαρης, ὑποστράτηγος καὶ πληρεξούσιος.
Ἰ. Α. Ζαήμης, πληρεξούσιος.

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἀνωτέρω εἰκοσίτεσσ-
σάρων ὑπογραφῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 2 Δεκεμβρίου 1843.

Ἐκπληρῶν χρέη Δημάρχου Ἀθηνῶν Πάρεδρος
(Γ. Σ.) Σπ. Μπενιζέλος.

Ἐπικυροῦται τὸ γνήσιον τῆς ἀνωτέρω ὑπογραφῆς
τοῦ ἐκπληροῦντος ἔργα Δημάρχου

Ἐν Ἀθήναις τῆ 2 Δεκεμβρίου 1843.

Ὁ Διοικητὴς Ἀττικῆς
(Γ. Σ.) Α. Χ. Ἀνάργυρος.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΛΕΒΕΙΔΙΟΥ.

(14 ΑΠΡΕΛΙΟΥ 1821.)

Μίαν μόνην στιγμήν ἀληθοῦς ζωῆς ἔχει ὁ Κόσμος οὔτος,
τὴν στιγμήν καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος πίπτει Μάρτυρ Ἐ-
λευθερίας καὶ Πίστεως! !

A.

Τί ἀτμοὶ μελανοὶ ἀναβαίνουν,
Καὶ καλύπτουν τὸ φῶς τ' οὐρανοῦ ;
Πόσοι κρότοι σφοδροῦ κεραυνοῦ ;
Πέρα, κεῖθεν ἐκβαίνουν ;

Τί δηλοῦσιν αἱ φλόγαις ἐκεῖναι,
Καὶ τῶν ὄπλων ὁ βόμβος αὐτός ;
Φόβος πνέει ἐκεῖ τρομερός,
Φεῦ ! τί ἄρα γὰ ἦναι ;

Τὸν Στριφτόμπολα ἔχουν κλεισμένον,
Ἐπειράριθμα πλήθη ἐχθρῶν,
Καὶ μὲ λύσσαν, ἀνδρῶν μοχθηρῶν,
Τὸν ζητοῦν φονευμένον !

Τὸ Λεβείδιον ἰδοῦ μετεβλήθη,
Εἰς Ἡφαίστειον ὄρος λαμπρόν !
Τὸ κρημνίζει τὸ πῦρ τὸ σκληρόν,
Ἄλλ' ἐχθρόν δὲν φοβήθη.

Εἰς μικρὰν τοῦ χωρίου οἰκίαν,
Μὲ πεντήκοντ' ἀνδρίους πιστοῦς,
Ὁ Στριφτόμπολας μένει μ' αὐτοῦς
Κάμωνων μάχην ἀγρίαν.

Εἰς τὰ στήθη των μίση χοχλάζου.
Τὸ δὲ ὄμμα των, γέμει ὀργήν.
Ῥίπτουν πῦρ ε' τοῦ ἐχθροῦ τὴν κραυγὴν,
Καὶ νεκρὸν τὸν τεινάζου.

Ἡ Πατρίς ὀδηγεῖ τ' ἄρματα των
Καὶ τὴν σφαίραν αὐτὴν, ἡ Πατρίς!
Μία μόνη τοῖς μένει ἐλπίς,
Νὰ λυθοῦν τὰ δεσμά των !

Ἐκκενώνουν τὸ ὄπλον μὲ βίαν,
Καὶ γεμάτο τὸ ἔχουν εὐθύς!
Ἀπορεῖ ὁ ἐχθρὸς ὁ θρασὺς
Τὴν τοσαύτην ἀνδρίαν!

Δὲν φοβεῖται ὁ Ἕλληρ τὰ πλήθη.
Δὲν φοβεῖται ποσῶς τὸν ἐχθρόν!
Ἔνα ἔχει σκοπὸν σταθερόν
Νὰ πληγῶνῃ τὰ στήθη.

Τὴν δουλείαν τὴν βάρβαρον φέρων,
Εἰς τὴν μνήμην, ἐκάστην στιγμὴν,
Μὰ Μῆτέρα, ἀπ' τὸν Τούρκον νεκρὴν,
Καὶ γεννήτωρα γέρων,

Ἐμμανῆς καταντᾷ, καὶ μεθύει!
Νὰ ἐξαπλώσῃ τοὺς πάντας νεκροὺς,
Τ' ὄπλον, κρότους ἤχει τρομεροὺς
Κ' εἰς τὸ αἷμα κυλύει!

Δὲν ψηφᾷ χιλιάδας ἀπίστων,
Ἄν καὶ αὐτὸς μοναχὸς πολεμᾷ.
Συλλογίζετ' ἐχθροὺς πῶς κτυπᾷ,
Κι' ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν των.

Πόσον ἀσπλαγχνη ἦν ἡ ψυχὴ του!
Ὁ βραχίων του πόσον ταχύς!
Ἐνός, ὅστις γενῆ δυστυχῆς,
Καὶ μοχθῆ ἔς τὴν ζωὴν του!

Τοῦ πιστοῦ αἰχμαλώτου τὴν χεῖρα,
Ἡ εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ ὀδηγεῖ,
Καὶ τὸν Τοῦρκον διώκ' ἡ ὀργή,
Ἔς τοῦ θανάτου τὴν θύρα!

Ἡ ψυχὴ του, τὴν Τίγρην ὁμοιάζει
Τὴν δουλείαν τοῦ ἀπίστου φθονεῖ!
Εὐτυχῆς, ἢ νεκρὸς νὰ γενῆ,
Αὐτὸ πᾶν ἀνακραῖζει.

Τὴν ἐλπίδα, τὸ θάρρος που ἔχει,
Ἔς τὸ τουφέκι, ἔς τὸ μαῦρον σπαθί,
Μετ' αὐτῶν προσδοκεῖ νὰ ταφῆ,
Κ' εἰς τὸν θάνατον τρέχει.

B

Οἱ πεντήκοντα ἄνδρες γενναίως, καὶ δὲ
τὴν οἰκίαν φρουροῦν δυνατὰ,
Νέα πλήθη θεωροῦν ἐχθρικά,
Ὅπου φθάνουν δρομαίως.

Ὁχυρώνουν μέ βίαν μεγάλην,
Ἐς τὰ παράθυρα θέτουν φραγμοῦς,
Εἰς τὰς θύρας αἰτηλώνουν κορμοῦς,
Καὶ ἀρχίζου τὴν πάλην.

Ἐνῶ αὐξάνει τὸ πῦρ τῆς ὀργῆς τῶν,
Ἡ φωνὴ τοῦ Στριφτόμπολα ἤχεϊ.
Τοὺς ἀνδρίους δι' αὐτῆς ἐνισχεῖ
Νὰ κτυποῦν τῶν ἀπίστων.

Λερωμένος, καὶ ὄλος ἰδρῶτα,
Ὁ Στριφτόμπολας, πάντα κτυπᾷ,
τὰ φυσέκια, ἔς τὰ δόντια του σπᾷ,
Καὶ τοὺς Τούρκους ἠρώτα.

» Πῶς σᾶς φαίνονται Τοῦρκοι οἱ σκλάβοι,
Οἱ ὡς χθές ἔς τὸν αἰσχρὸν σας ζυγόν ;
Τὸ τουφέκι τους πνέει γοργόν,
Πῶς βροντᾶ ! πῶς ἀνάβει !

» Ἐτελείωσαν πλεόν τὰ ψεύδη !
Ἄφετέ μας τὴν πάτριον γῆν !
Πρὸς σᾶς, πνέει ὁ Ἕλλην ὀργήν,
Κ' εἰς ἐκδίκησιν σπεύδη.

» Τὴν ἀγίαν ! τὴν ἔνδοξον γῆν μας !
Ἐμολύνατε βάρβαροι σεῖς.
Καὶ ὁ τρόπος σας, ἦτο θρασὺς,
Ἐπὶ τὴν ἀθῶαν ψυχὴν μας !

» Τοῦ Χριστοῦ μας τὴν πίστιν, μισᾶτε !
Τοὺς Ναοὺς μας, κρημνίζετ' αὐτούς !
Τ' ἅγια σκεύη, χαμαὶ ἔς τὰς ὁδοὺς,
Μετὰ λύσσης σκορπᾶτε !

» Οἱ κσιτῶνές σας, ἐκλείσαν πλῆθος,
Ἄδελφάς, θυγατέρας πιστῶν !
Καὶ πρὸς πείσμα, ἐμπίξατ' αὐτῶν
Τὸ μαχαῖρι ἔς τὸ στῆθος !

- Τὴν τιμὴν μας, τὸ αἶσχος καλύπτει !
Τὴν θρησκείαν, ὁ φόβος τοῦ ἐχθροῦ !
Ἡ ζωὴ μας, σ' ἐνὸς μοχθηροῦ,
Τὴν δουλείαν προσπίπτει !
- Ἐχω στέγην, κ' εἰς ὑπεθρον κεῖμαι !
Ἐχω τέκνα, καὶ ταῦτα μοχθοῦν !
Ἄν τὸν κόσμον αὐτὸν στερηθοῦν,
Εὐτυχέστερος εἶμαι !
- Τί μοῦ μένει, ὦ Τοῦρκε, νὰ ζήσω ;
Σ' ἐρωτῶ, τί μοῦ μένει 'ς τὴν γῆν ;
Οὐδὲν ἄλλο ἀπ' αὐτὴν τὴν ὀργήν,
Δι' ἧς τὸ ζῆν νὰ σοῦ σβύσω.
- Ἐπαρῆλθεν, ὦ Τοῦρκε, τὸ δέος,
Τῶν Γκχαούρων, ὡς σὺ μᾶς καλεῖς·
Τὸν προφήτην σου σὺ προσκαλεῖς,
Πλὴν θὰ φθάσῃ βραδέως.
- Δὲν εὐρίσκεις τὸ χθὲς πρόσωπόν μας,
Τὴν δουλείαν, καὶ τ' ἔμμα δειλὸν,
Ἄλλ' εὐρίσκεις τουφέκι καλὸν,
Καὶ σκληρὸν τὸν σκοπὸν μας !

Κτύπα Τούρκε, κ' Ἑλλήνων τὰ στήθη,
Οὔτε πῦρ, οὔτε σίδηρος σπᾶ,
Ἡ καρδία των μόνον κτυπᾶ
Καὶ ἐμπαίξουν τὰ πλήθη.

Γ.

Ὁ ἀτρόμητος Στριφτόμπολας, αὐτὰ ἔς τους Τούρκους λέγει,
Καὶ σεναγμὸς τοῦ σήθους του, ἀπὸ τὴν λύπην φεύγει
Τὸ ὄπλον του ἐκτείνει
Φλόγας κρατῆρος χύνει.

Οἱ Τούρκοι μένουν ἐκπληκτοὶ ἔς τὸ θάρρος τῶν Ἑλλήνων,
Ἄδυνατῶσι νὰ πειθοῦν, ἂν αἱ ψυχαὶ ἐκείνων,
Εἶσαν ψυχαὶ δουλείας,
Ἡ τέκνα ἐλευθερίας.

Ἡ παρουσία των αὐτῆ, τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ των,
Ἐνόμιζαν, νὰ ἐπάρκουν πρὸς φόβον τοῦ ἐχθροῦ των.
Τὰ ὄπλα των ἀφίνου
Εἰς αἶμα μὴ μολύνου.

Ἄλλ' ὅταν ἴδαν τὰς βολὰς, ὡς χάλαζα νὰ φθάνουν,
Νὰ τοὺς τρυποῦν τὰς κεφαλὰς, θάνατον νὰ λαμβάνουν.
Τότε τὰ ὄπλα ἀρπάζουν
Καὶ τὸ Ἄλ᾽ αὖ φωνάζουν.

Μόλις, μὲ βίαν ἤρχισαν, τὰ ὄπλα νὰ γεμίζουν,
Τὰ βόλγα τὰ Ἑλληνικά, τὰ μέτωπά των σχίζουν,
Πίπτοντες μουρμουρίζουν,
Χριστὸν, κ' Ἑλλάδα ὑβρίζουν.

Ἐπεσεν εἷς, ἔπεσαν δύο, ἰδοὺ πίπτουν καὶ ἄλλοι!
Μεγάλον τάφον ἤνοιξεν ἡ γῆ καὶ τοὺς ἐκάλει,
Πίπτουν, λυσσῶντες πίπτουν,
Κι' οὐδόλως ἀνακύπτουν.

Τὸν θάνατον ἐρχόμενον ἀπ' ἐμπροσθέντων βλέπουν,
Αἱ μοχλοῦνται τῶν αἰ ψυχαί, εἰς φόβους ἀμφιβρέπουν,
Ἄν ἴσως κατορθώσουν
Τοὺς δούλους νὰ δουλώσουν.

Τοὺς τρέμοντας βραχίονας ἐκτείνουν καὶ σκοπεύουν,
Ἄλλὰ τὰ τέχνα τοῦ Χριστοῦ αἱ σφαῖραι δὲν φυγεύουν.
Μία Πατρίς τὰ κράζει!
Ἐνας Θεὸς προστάζει!

Ἐπί λευκοῦ, πτερόεντος, ὑπηρεφάνου ἵππου,
Ὁ Κεχαγιάμπεις πηδᾶ τὰ τοίχει ἐνὸς κήπου,
Καὶ ἐν τῷ μέσῳ φθάνει,
Ἵψώνων τὸ Ἄλκοράνι.

Οὐδείς ὦ Τοῦρκοι ζωντανός, ἔς τὴν Τρίπολιν μὴ φθάσῃ
Ἄν πρὶν, δὲν σφάξῃ τὸν ἐχθρὸν, τὴν νίκην δὲν ἀρπάσῃ
Προδίδει τὴν θρησκείαν
Ἄν αἰσθανθῆ δειλίαν !

Ὁ Καϊμακάμης, ὁ Ρουμπήν, ὁ Ἀλήαγας προσφθάνουν
Ὁ Μπαρδουνιώτης καὶ λοιποὶ ξιφῆρεις ὅλοι κάμνουν
Ὅρκον νὰ ἐφορμήσουν
Τοὺς χριστιανοὺς νὰ σβύσουν!

— Ὅστις καλεῖται χριστιανός, τὸ αἷμά του νὰ ρεύσῃ
Καὶ ἡ σφαγὴ τὴν λύσσαν μας ἀσπλάγγως νὰ κορέσῃ
Οὐδείς αὐτῶν μὴ ζήσῃ
Τὸ αἷσχος του νὰ σβύσῃ.

Τρέχουν ἐδῶ, τρέχουν ἐκεῖ, ἀρρόεντες οἱ ἵπποι
Δὲν τοὺς φοβίζουσι οἱ σφοδροὶ τῶν τηλεβόλων κτύποι,
Ἄλλ' εἰς τὸ πῦρ βαδίζουσι
Ἀπαύστως χραιμετίζουσι.

Ἐντὸς τοῦ σκότους τῶν ἀτμῶν, οἱ Τούρκοι συνωθοῦνται
Ἐμπρὸς ἀπὸ τὰς προσαγὰς τῶν ἀρχηγῶν κινοῦνται,
Κλαίουν καὶ ὀλολύζουν,
Τὴν τύχην των ὑβρίζουν.

Βλέπουν σωρείας μαχητῶν νεκροῦς ἔς τὴν δίοδόν των
Καὶ ὅλα ἦσαν πτώματα τῶν Τούρκων ἀδελφῶν των!
Ὁ Ἕλληγ τὸς φονεῦει
Καὶ τὸν Θεὸν πρεσβεῦει.

Εἰς μάτην οἱ ἀραβικοὶ οἱ ἵπποι των φριάττουν,
Εἰς μάτην τὰς ἡνίας των ἀπὸ τὴν λύσσαν δράττουν
Τρέχουν, πηδοῦν, ἀφρίζουν,
Κινδύνους περιϋβρίζουν.

Τὰ καρυοφύλλα τῶν πιζῶν τριζοκοποῦν, κι' ἀσράπτουν
Τὴν λύσσαν ἀπ' τὰ βάρη των κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκθάπτουν
Τερπόμενα προβλέπουν
Ὅτι τὴν νίκην δρέπουν.

Τὸν κόπον, δὲν αισθάνονται, αἱ χεῖρες τῶν Ελλήνων
Οὔτ' εἰς τὴν πείνα δειλιοῦν, ἀλλὰ κτυποῦν ἐκείνων
Ποῦ πίστιν, καὶ Πατρίδα
Τοὺς στέρησαν κ' ἐλπίδα!

Τοῦ Ἑλλήνος ὁ ὀφθαλμὸς ἀπελπισίαν γέμει!
Εἰς τὴν ἰδέαν τῆς σκλαβιάς, ἐκ τῆς ὀργῆς του τρέμει
Μάχεται νὰ νικήσῃ
Ἢ, τὴν ζῶν ν' ἀφίση.

Μυστηριώδης πόλεμος αὐτὸς τοῦ ἀπηλπισμένου!
Πόσον μωλώδης ἡ ψυχὴ τοῦ αἰχμαλωτισμένου!
Ὅταν ἐχθροὺς θερίζει!
Τὸν Πλάστην ἀτανίζει!

Καθὼς τὸν Ταῦρον, ὁ Πασᾶς, μυχᾶται κ' ἐξαγριούται
Εἰς τὸν ἀναβολέα του μαινόμενος ὀρθοῦται
Φωνὴν βροντώδ' ὑψώνει,
Τοὺς Τούρκους ἐμψυχώνει.

Μὲ τὴν χαμπύλην σπάθην του, ἀτάκτως περιτρέχει,
Καὶ τὸ θρασὺ του μέτωπον ὁ ἰδρῶς περιβρέχει
Λευκοὺς ὀδόντας τρίζει
Ὡς ὁ βορρᾶς μουγκρίζει.

Κίδαριν χρυσοκέντητον ἔς τὴν κεφαλὴν του φέρει,
 Ἐὰ πορφυρόλευκα πτερὰ ὁ ἄνεμος τῆς δέρει,
 Πιστόλια χρύσωμένα
 Ἐς τὰς θήκας των θαμμένα.

Ὁ αἰμοβόρος, ἀλαζών, ἔς τὰ πλούτη μεθυσμένος,
 Στρέφει τὸ βλέμμα ἄγριον, πλὴν μένει τρομασμένος!
 Βλέπων τὸ πῦρ ν' αὐξάνη
 Τὴν νίκην του νὰ χάνη!

Σπυνοηροβόλους ὀφθαλμοὺς στρέφει κ' ὀλορίζει,
 Ἐρύθημα σατανικὸν τὰς παρειάς του χρίζει,
 Λυσσᾶ νὰ ἐφορμήσῃ,
 Μόνος του νὰ νικήσῃ!

Ἄλλ' αἰφνης φθάνει μεθ' ὀρμῆς καὶ μετ' ἀγρίας λύσσης
 Ἐφιππος, μακρυγένειος, ἕνας ὄρασος Δερβίσης,
 Τοὺς ἐκλεκτοὺς φωνάζει
 Καὶ ταῦτα ἀνακράζει.

— Μὴν δειλιάσετε πιστοὶ, ἀνδρῖοι Μουσουλμάνοι!
 Μὲ ζέλει ὁ Προφήτης μας, μὲ τέλει τ' Ἀλκοράνι,
 Εἰδήσεις νὰ σᾶς δώσω,
 Πίστιν, κ' ἡμᾶς νὰ σώσω.

- Εἰς τὴν παχείαν κλίνην μου, εἰς νάρκωσιν βαθείαν,
Τὴν τῶν νεκρῶν ἀπήλασον, ἀνάπαυσιν γλυκείαν,
Ἄλλ' ὄνειρον φρικῶδες
Ἴδον κ' αἰνιγματῶδες ! . .
- Ἴδον 'ς τὸν θόλον τ' οὐρανοῦ, χάσμα βαθὺ ν' ἀνοίξῃ
Καὶ μ' ὑπογείδους κλονισμοὺς, ἢ γῆ νὰ καταπνίξῃ
Τοὺς ἱεροὺς ναοὺς μας !
Τοὺς οἴκους τοὺς λαμπροὺς μας !
- Ἴδον, τὴν στέγην τ' οὐρανοῦ, πυρκαϊὰ νὰ φλέγῃ,
Τὸν δὲ Σουλτάνον ἔντρομον, ἐντὸς αὐτῆς νὰ φεύγῃ
Καὶ ἀσυλον ἐζήτει
Ἐν τῇ πυρίνῃ κοίτῃ !
- Ἀπροσδοκῆτως, κεραυνὸς μετὰ σεισμοῦ ἐπῆλθεν,
Καὶ ἀπὸ τὸ χάσμα τ' οὐρανοῦ, θρόνος χρυσοῦς ἐξῆλθεν
Κ' εἰς τοῦτον ὁ Σουλτάνος
Κάθητο ὑπερηφάνως.
- Πληθὺς ἀγγέλων, Δερβισῶν, πέριξ αὐτοῦ γυρίζουν
Ἐπὶ τὸν θρόνον του πρηνεῖς, μὲ σέβας γονατίζουν
Ἐν νεῦμά του προσμένουν
Νὰ φύγουν, ἢ νὰ μένουν.

» Ἐνῶ τὸ βλέμμα ἔστρεφεν νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ,
Εἰς λέων, φθάνει προπετῶς νὰ τὸν καταξέσχισῃ!
Δι' ἐνὸς κτύπου μόνου,
Τὸν ἔριψεν τοῦ θρόνου!

» Ὅσοι τὸν περικύκλωναν, ἀπὸ τὸν τρόμον φεύγουσιν,
Καὶ βλέποντες τὸν κίνδυνον τοῦ Ἄνακτός των, κλαίγουσιν,
Πλὴν χεῖρα βοήθειας
Ἄρνοῦντ' ἐκ τῆς δειλίας.

» Μόνος, ὑπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ τρομεροῦ θηρίου!
Τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς, δέεται τοῦ Κυρίου,
Ἄλλὰ κι' αὐτὸς βραδύνει
Καὶ ὁ κίνδυνος ταχύνει!

» Ὁ Λέων, μὲ τοὺς ὄνυχας, τοῦ ἀποσπᾷ τὸ σιέμμα!
Ἐπὶ τοῦ στήθους του πατῶν, πτύει κρουνοὺς τὸ αἷμα,
Ἐξήτει νὰ τὸν σχίσῃ
Ζῶντα νὰ τὸν ροφήσῃ!

» Βλέπων τὴν τρομερὰν σκηνὴν, τετέλεσται φωνάζω!
Ἐπίσπευσον, καὶ λύτρωσον, Μωάμεθ ἀνακράζω,
Τὸν λάτρηγ σου Σουλτάνον
Τὸ κλέος Μουσουλμάνων!

» Μὲ τὴν φωνὴν, ἐπὶ χρυσῆς νεφέλης ὁ Προφήτης,
Μάχαιραν ἐσφενδόνισεν, καὶ μ' ὄλην τὴν ὀρμὴν τῆς
Πληγώνει τὴν καρδίαν
Τοῦ ζώου τὴν ἀγρίαν!

» Σπχράττον, πίπτει κατὰ γῆς, κυλείεται ἔσθ' αἷμα,
Ὁ δὲ προφήτης ἔλαβεν τὸ τετριμμένον στέμμα,
Κ' εἰς τὸν Σουλτάνον θέτει,
Καὶ ἀνεγείρει ἔτι.

» Ὁχρὸν τὸν ἐπαρέλαβεν πλησίον του σ' τὰ νέφη,
Καὶ φεύγοντες, μὲ στέφανον ἴδον ὅτι τὸν στέρει,
Κ' ὑψούμενοι ὡς φάσμα,
Ἐχάθησαν σ' τὸ χάσμα.

» Ἐξύπνησα, καὶ ἔτρεμον ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ.
Ὁ φόβος μὲ κατέλαβεν καὶ ἡ ἀπελπισία.
Ἐτρεξα νὰ ἐρευνήσω
Τ' ὄνειρον ν' ἐξηγήσω.

» Εὐρίσκω τ' ὄνειρον αὐτὸ Τούρκοι πρὸς ὄφελός μας!
Ὁ Λέων, εἶναι ὁ Γκχαούρ, ὁ ἄσπονδος ἐχθρός μας
Ὅστις θὰ κινδυνεύσῃ
Πλὴν τέλος θὰ ἐκπνεύσῃ.

ω Ἄν θέλετε νὰ δώσωμεν ἐξήγησιν τελείαν,
Οἱ Ἕλληνες, θὰ φέρωσιν σ' ἡμᾶς μικρὰν ζημίαν,
Ἄλλὰ ὁ Τοῦρκος μόνον,
Θὰ τοὺς προσφέρει φόνον.

» Μὴν δειλιάσετε λοιπὸν ἀνδρεῖοι Μουσουλμάνοι!
Ἔχετε πρὸς βοήθειαν, Προφήτην, Ἀλκοράνι,
Καὶ αἱ βουλαὶ ἐκείνων
Ἡ πτώσις τῶν Ἑλλήνων.

» Ἐμπρός! εἰς τοὺς δούλους δείξατε ὀθωμανῶν καρδίας!
Ζῶντας νὰ τοὺς συλλάβετε χάριν ἐπιεικίας,
Κι' ὅση ζωὴ τοὺς μένει
Πικρά! βασανισμένη!

Ε.

Λέγων ὁ Δερβίσης, ὅλοι ἐμψυχώθησαν συμφώνως
Καὶ τὰ ὅπλα των μὲ θάρρος τὰ ἐκκένωσαν συγχρόνως.

Ἡ ἰδέα ὅτι νίκην ὁ Προφήτης ἐτοιμάζει,
Πάντα φόβον ἐξαλείφει καὶ τοὺς κόπους των δαμάζει.

Τοῦ Πασᾶ των ἕνα νεῦμα περιμένουν νὰ ὀρμήσουν,
Καὶ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ σκλάβους, ἅπαντας νὰ πυρπολήσουν.

Ὁ Παζᾶς ἐπὶ τοῦ ἵππου, σπάθην λάμπουσαν ὑψώνει
Καὶ προσμειδιῶν τοὺς Τούρκους ἔτι πλέον ἐμψυχώνει.
Τὸν στρατὸν του συγκεντρώνει μὲ τὴν βροντηρὰν φωνήν του,
Κ' ἐμπροσθεν νὰ ἐφορμήσῃ ἔδωκε τὴν προσταγὴν του.
Πλησιάζουν τὰς οἰκίας, ἔνδον τῶν ὁποίων ἦσαν,
Τοῦ Χριστοῦ τὰ πιστὰ τέκνα, καὶ ἐμάχοντο μὲ λύσσαν,
Ἰπὸ ταύτας σταματῶσι, καὶ ἀρχίζωσι τὴν πάλιν,
Ἄλλ' αἱ σφαῖραι τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐδέχθησαν καὶ πάλιν.
Αἱ ἐμπροσθοφυλακαὶ των, ἔγσειαν τὸ πρῶτον θῦμα,
Πρὶν ἢ ἐκκενώσουν τ' ὄπλον, τὰς ἐδέχθη μαῦρον μνημα !
Μὲ τὸν δρέπανον οἱ στάχεις καθὼς πίπτουν θερισμένοι,
Οὕτω πως κ' οἱ Τούρκοι πίπτουν εἰς τὸ αἷμα βαπτισμένοι.
Σωροὶ ἤδη ἀνυψοῦνται ἀπὸ Τούρκους φονευμένους,
Καὶ ἡ πεδιάς πληροῦται ἀπὸ ἄλλους πληγωμένους.
Ὡς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦνται οἱ σφοδροὶ ὀλολυγμοὶ των !
Καταθλίβουν τὰς καρδίας αἱ φωναὶ κ' οἱ στεναγμοὶ των !
Ὡς ἡ χάλαζα, αἱ σφαῖραι τῶν Ἑλλήνων τοὺς κτυπῶσι,
Ὡς ἡ φαίστειον ἀπαύστως, πῦρ καὶ θάνατον σκορπῶσι !
Οὐδεὶς κλαίγει ἐν τοῖς οἴκοις, φονευθέντα σύντρηρόν του,
Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐγκίχθη ἀπὸ τὸν δειλὸν ἐχθρόν του.

Σὺ Υἱὲ Θεοῦ καὶ πλάστα.

Μὲ τὴν χεῖρα τὴν ἁγίαν !

Ἐδωκας ἔς τοὺς αἰχμαλώτους

Φαίνεται τὴν εὐλογίαν!

Τοὺς πιστοὺς σου ἶδας πάλιν,

Ὅτι ὁ Τοῦρκος θὰ δεσμεύσῃ,

Κ' εἶπας, ἄς χαθῆ ἐκεῖνος,

Κι' ὁ Σταυρὸς νὰ θριαμβεύσῃ !

Μὲ ὑπομονὴν μεγάλην

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπέστης,

Ἕβρεις! ἔμπαιγμούς! καὶ πόνους!

Καὶ ἀποθανῶν, ἀνέστης !

Ὅσα Σὺ ἀνέχθῃς τότε

Ἐκ τῶν μιαρῶν Ἑβραίων,

Ἐκαμεν εἰς μόνος Τοῦρκος

Τῶν Ἑλλήνων τῶν γενναίων !

Ἀπηγγονισμούς! Θανάτους !

Ἐμπαιγμούς, καὶ ἀτιμίας ! . . .

Ὅσα δὲ κακὰ ὑπάρχουν,

Ἐλαβαν ἐκ τῆς Τουρκίας !

Τὰ ὑπέφεραν γενναίως·

Ἄλλὰ τέλος, ἀνορθοῦνται !

Με τὴν θείαν Θέλησίν Σου

Τάχιστα, ἐλευθεροῦνται !

ΣΤ΄.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολέμου,

Εἰς τὸν κρότον τοῦ ἀνέμου,

Ἄσμα ἔθνικὸν ἤχει,

Καὶ με αἶσθημα καρδίας

Ὁ Στριφτόμπολας κι' ἀνδρείας

Τὴν φωνὴν τοῦ ἀντηχεῖ.

Οἱ συντρόφοι, συνοδεύουν

Τὴν φωνὴν, καὶ σημαδεύουν

Τοὺς ἀπίστους με ὀργήν,

Κάθε σφαῖρα τοὺς κρημνίζει

Καὶ τὸ αἷμα τῶν ποτίζει

Τὴν Ἑλληνικὴν τῶν γῆν !

Ἐκκένωνων μετὰ βίας
Ὁ Στριφτόμπολας κι' ἀνδρίας
Τὸ τουφέκι, ἀρχινᾷ,

Ἄσμα ἐθνικὸν νὰ λέγῃ
Καὶ τὸ πάθος του νὰ φλέγῃ
Τ' ἀψυχ' ἀγρία βουνά !

Τὴν Πατρίδα !
Τὴν ἐλπίδα !
Νὰ λυτρώσω!

Τὴν Ὀρησκείαν !
Τὴν ἀγίαν !
Θέλει σώσω !

Κινδυνεύουν
Καὶ γυρεύουν
Τοὺς υἱοὺς των,

Νὰ σπαράξουν
Καὶ νὰ σφάξουν
Τοὺς ἀγχορούς των!

Ὅσον ζήσω
Θὰ πασχίσω
Νὰ φονεύω !

Τὴν Τουρκίαν.
Τὴν ἀγρίαν,
Νὰ ἐχθρεύω !

• Z •

Τὰ φλογισμένα ὄμματᾶ ὁ Κεχαγιάς ἐκτείνων,
Βλέπει τὴν νίκην νὰ πετᾷ σ' τὰ ὄπλα τῶν Ἑλλήνων
Καὶ στεναγμὸς τοῦ φεύγει.
Βλέπει, τὰ ἀπειρῶρίθμα θύματα τῆς ὀργῆς του !
Σπερώμενα, νὰ ξεψυχοῦν, μὲ πόνον τῆς ψυχῆς του
Καὶ ἐκ τῆς λύπης κλαίγει.

Τῆς μάχης ἀποσείρεται τὰ δάκρυα νὰ κρούψῃ,
Καὶ βλέπων, ὅτι πέπρωται τὴν κεφαλὴν νὰ κύψῃ
Σ' τὴν δόξαν τῶν Ἑλλήνων,
Ἀφηρημένος φέρεται ἀπὸ τὸν ἵππον μόνον,
Ἐψῶν τὰς χεῖρας, δέεται σ' τὸν Μωχαμέτ μὲ πόνον,
Τοὺς χαλινοὺς ἀφίνων.

Ἄλλ' ἀφνης, μία ἀνθηρὰ νεάνις, πλησιάζει,
Ὡς ὁ ἀδάμας, δάκρυον τῶν παρειῶν της στάζει,
Καὶ πρὸς αὐτὸν προβαίνει.
Ἐνόμιζες, πῶς ἄγγελος, τῶν οὐρανῶν δραπέτης,
Ἐπὶ της γῆς ἐπήδησε, νὰ ἐπισκευθῇ ὡς κλέπτῃς,
Καὶ πάλιν ἀναβαίνει.

Τὸ εὐγενές τοῦ ὕφους της, καὶ τὸ λευκὸν της χρῶμα,
Ἦρμοζαν εἰς τὸ ὑψηλὸν εὐλύγιστόν της σῶμα,
Ὡς ἦτο καὶ ὠραία.

Τὴν χρυσωμένην κόμην της, ὁ ἄνεμος ταραττει,
Τὸ στηθος τὸ παρθενικόν, λεπτὴ αἰσθίς τὸ φράττει,
Καὶ προχωρεῖ γενναία!

Φθάνει τὸν ἵππον τοῦ Πασσᾶ, τὸν χαλινόντου δράττει,
Ἐνῶ αὐτὸς τὴν κεφαλὴν ὑψῶν, λυσσᾶ φρυάττει,
Νὰ προχωρήσῃ θέλει.

Ὁ Κεχαγιας, ἔς τὸ σπάνιον της Ἑλληνίδος κάλλος,
Ἐμβρόντητος ἀπέμεινεν, ἀλλ' ἰδοὺ φθάνει ἄλλος,
Ὅν, ὁ Δερβίσης στέλει.

— Ἐφένδῃ! λέγει πρὸς αὐτόν. Μεγάλῃ δυστυχία . . .
Ταύτην τὴν γῆν, ἐπότισε μὲ αἷμα ἢ Τουρκία!
Ἄλλ' ὄχι μὲ αἷμα ἐχθρικόν· μὲ αἷμα ἰδικόν της,
Ἡ μάχῃ μας, ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν ὀλεθρόν της!

Τὴν πεδιάδα σκέπασαν πτώματα χιλιάδων,
Κ' ἡμεῖς, οὐδένα ἰσφάξαμεν ἐκείνων τῶν βασιλέων!
Οἱ Τοῦρκοι πλέον ἔχασαν καὶ τὴν μικρὰν ἐλπίδα,
Τοῦ νὰ νικήσουν τὸν ἐχθρόν· καὶ αἵματος βανίδα,
Δὲν ἔμεινεν ἴς τὰς φλέβας των, νὰ βλέπουν τὴν σφαγὴν των,
Ἄναφελῶς ὡς ἄνανδροι νὰ χάνουν τὴν ζωὴν των!
Οἱ Ἕλληνες, εἰς σώματα ἀνθρώπινα κτυπῶσι,
Ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι, ἄσβεστον καὶ πέτρας πολεμῶσι.
Πρόφθασον! λύτρωσον αὐτούς, ὁ θάνατος τοὺς δέρει,
Μία στιγμὴ ἀναβολῆς, καταστροφὴν μᾶς φέρει.
Ἐκάστη σφαῖρα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ Τοῦρκον ἐξαπλώνει,
Ἄ! σπεῦσον! λύτρωσον αὐτούς, κ' ἡμέρα τελειώνει!
Τὰς χεῖράς των ἀπηύδησεν, ὠρῶν ἐννεα μάχη,
Ἄτίμως θὲ ν' ἀποσυρθοῦν! Ἄ! πρόφθασον ἐν τάχει.

— Τί εἶπας! νὰ ἀποσυρθοῦν τῆς μάχης των ἀτίμως;
Καὶ ὁ Ἕλληγ νὰ νικήσῃ;
Τὸν θάνατον, ἂν πρόκειται, νὰ τὸν δεχθοῦν προθύμως;
Καὶ οὐδεὶς αὐτῶν νὰ ζήσῃ!

Ἄλλ' ὄχι! θὰ νικήσωμεν, ἐνδόξως θὰ στραφῶμεν
Μὲ δάφνας ἐστεμμένοι·
Τὸ τελευταῖον σχέδιον, εἰς ὃ θὲ νὰ προβῶμεν,
Εἶναι αὐτὸ Μετμημένη.

Νὰ ἐφορμήσωμεν εὐθὺς, μὲ δάδας ἀναμένας,
Ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν Ἑλλήνων.
Νὰ πυρπολήσωμεν αὐτοὺς, καὶ τὰς σεσαθρωμένας
Ἀισχρὰς ψυχὰς ἐκείνων!

Τὸν θάνατον θέλει γευθῆ, ἂν τις ἡμῶν τολμήσῃ
Ἐλθῆνα καὶ φονεύσῃ,
Θὰ τοὺς σπαράξω μόνος μου, τὸ αἷσχος μου νὰ σβύσῃ
Κ' ἡ λύσσα μου νὰ ἐκπνεύσῃ,

Αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Πασσᾶ,
Ἐλέχθησαν μὲ τόνον.
Καὶ τῆς παρθένου τὴν ψυχὴν,
Ἐπλήγωσαν μὲ πόνον.

Τὰς παρειὰς τῆς ἔσχισεν,
Τὴν κεφαλὴν κτυπᾷ,
Καὶ τοὺς ξανθοὺς πλοκάμους τῆς
Μὲ λύσσαν ἀποσπᾷ!

Οἱ κυανοὶ τῆς ὀφθαλμοί,
Ἐπὶ τὰ δάκρυα λιμνάζουν.
Αἱ χεῖρές τῆς ἠρωικῶς
Τοὺς χαλκινούς ἀρπάζουν.

Τοῦ Κεχαγιάμπεη ζητᾷ
Τὰ ὄπλα ποῦ φορεῖ.
Αὐτὸς δὲ τὴν θαυμάζει
Καὶ τὴν παρατηρεῖ.

—Τοὺς χαλινοὺς ὦ νέα μου,
Ἄποδος μοι, νὰ σπεύσω.
Μὲ προσκαλεῖ ὁ πόλεμος,
Ἄπίστους νὰ φονεύσω!

Φωτιά τοὺς περιμένει,
Καὶ τρομερὰ σφαγή!
Ὁ Κόσμος, θὰ τοὺς χάσῃ,
Μὲ μιά μου προσταγή!

—Ἄ! μὴ! θὰ σφάξῃς τὸν Θεόν, ἂν Ἕλληνα φονεύσῃς!
Ἄν τὸν πιστεύῃς, τὸν σκληρὸν σκιπὸν, νὰ μετατρέψῃς!

Ἄν ἔχῃς τέκνα! σύζυγον! ἂν ἔχῃς ἐρωμένην!
Δείξου γενναῖος, ἄκουσθαι νέαν δυστυχησμένην,

Ἦτις σ' ὀρκίζῃ εἰς αὐτὰ τὰ φιλτατά σου ὄντα,
Νὰ παύσῃς πλέον τὸν πόλεμον ἐκεῖνον τὸν βοῶντα!

Ἐκάστη σφαῖρα, δυστυχῆ Μητέρα κατασταίνει!
Ἐντὸς τῶν σπλάγγνων γέροντος, ἡ ὄρφανοῦ ἐμβαίνει!

Ἐκάστη σφαῖρα, θάνατον εἰς ἄνθρωπον προσφέρει!

Ἢ ἀδελφόν, ἢ σύζυγον, ἔς τὸν ἄλλον κόσμον φέρει!

Ἄ! μὴ! θὰ σφάξης τὸν Θεόν, ἂν Ἕλληνα φονεύσης!

Ἄν ἔχῃς πίστιν, τὸν σκληρὸν σκοπὸν, νὰ μετατρέψῃς!

Θὰ σοῦ ξεσχίσουν τὴν καρδιά, τὰ δάκρυα κ' οἱ θρῆνοι,

Τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν χηρῶν, οἱ στεναγμοὶ ἐκεῖνοι,

Θέλει ἀναβῶσι ἔς τὸν Θεόν, θέλει σὲ τιμωρήσουν!

Τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς ἣν ἔχεις, θὰ σοῦ σβύσουν!

Ναί! παῦσε πλέον τὸν πόλεμον, τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον!

Ἄς παύσουν πλέον αἱ θρονταὶ τῶν ὅπλων τῶν πυρίνων.

Ναί! πρὸς Θεοῦ! τὴν προσταγὴν σπεῦσον αὐτὴν νὰ δώσης,

Καὶ τόσας δυστυχεῖς ψυχὰς τοῦ τάφου νὰ λυτρώσης!

Ἄκμήν δὲν ἐχόρτασεν ἡ λύσσα τὴν ψυχὴν σου;

Δὲν ἴδας τόσα θύματα, πεσόντα ἔς τὴν ὀργὴν σου;

Ἐ! φθάνει πλέον! Ναί! ἀρκεῖ! μὴ Ἕλληνα φονεύσης!

Μὲ τὴν σκληρὰν σου τὴν ψυχὴν τὸν ἄδην θ' ἀγριεύσης!

Ἐρύθημα Σατανικὸν τὰς παρειάς του χροίζει,

Μὲ γέλωτα Σαρδονικὸν τὴν νέαν ἀτενίζει.

Τὴν κεφαλὴν κινεῖ,

Ἐνώττῃ δύσυνος αὐτῇ, μὲ δάκρυα καὶ θρήνους βαθέως προσκυνεῖ.

— Τοὺς Ἕλληνας παρακαλεῖς, ὦ νέα νὰ λυτρώσης;

Καὶ μὲ τοὺς λόγους σου αὐτοὺς, ζητᾷς νὰ μαλακώσης,

Τοῦ Τούρκου τὴν ψυχὴν;

Ἄκουσον εἰς ἀπάντησιν, ὅτ' ὄλοι θὰ σωθῶσιν ὑπὸ τὴν μαύρην γῆν!

Τὸ ξίφος ὅπερ κρέμαται, σ' αὐτὸ τὸ πλάγιόν μου,
Θέλει σπαράξῃ τοὺς ἐχθρούς, καὶ σβύσει τὸν θυμόν μου!
Κ' ἐνῶ θὰ ξεψυχοῦν,
Ὁ γέλωσ μου θ' αὐξάνῃ, κ' οἱ κτύποι θ' ἀντηχοῦν!

— Ἄ! μὴ! ἐκεῖ εὐρίσκεται, ἡ κορωνίς τῶν νέων!
Ὁ Δῆμος ἐκεῖ μάχεται, μετὰ ἀνδρῶν γενναίων!

Ὁ Δῆμος! ἡ χρυσῆ ἐλπίς τοῦ ἀτυχοῦς μου βίου!
Ἄ! ὄχι! φείσθητι τὸ ζῆν, αὐτοῦ τοῦ νεανίου!

Θὰ τὸν γνωρίσης παρευθὺς, φέρει Ἀγγέλου κάλλος.
Εἰς τὴν ἀνδρίαν, ἔς τὴν ψυχὴν, δὲν τὸν ὁμοιάζει ἄλλος.

Αὐτόν! αὐτόν, Ναί! σῶσέ μου! σπλαγχνίσου τὴν ζωὴν μου!
Δείξου γενναῖος ἔς τὴν μικρὰν, θερμὴν παράκλησίν μου.

Δὲν βλάπτεται ἡ νίκη σας, ὁ Δῆμός μου ἂν ζήσῃ,
Εἰς ἄνθρωπος, δὲν πρόκειται τὴν λύσσαν σας νὰ σβύσῃ.

— Οὐδεὶς αὐτῶν τῶν μοχθηρῶν
ἔχει ζωὴν ἡμέρας!
Θὰ λάβῃ θάνατον πικρὸν
Τὸ δύσμορφόν των τέρας!

— Ἐμένα πρῶτον φόνευσε, ὦ Τοῦρκε γὰ χορτάσης!
Τὸ αἷμά μου νὰ ρεύσῃ!
Καὶ μετὰ ταῦτα, πέταξε, καὶ πρὶν ἐκεῖ προφθάσης,
Ἡ γῆ θὰ σὲ παιδεύσῃ!

Τὸ Καρποφύλλι τὸ λαμπρὸν τοῦ Δήμου, θὰ σοῦ δείξῃ,
Ὅτι ποτὲ δὲν σφάλει.

Θὰ σὲ συντρίψῃ κατὰ γῆς, ἔς τὸ αἷμα θέλει πνήξῃ
Ἐπαίσιά σου κάλλη!

Βάρβαροι! ἄπιστοί! σκληροί! μισάνθρωποι! ὁ τάφος
Θὰ σᾶς δεχθῇ ταχέως!

Καὶ ὁ Ἕλληνας, τὴν Πατρίδα του, θὰ λάβῃ ἀνεπάφως
Μὲ δόξαν καὶ μὲ κλέος!

Νὰ εἶχα ξίφος, ἔβλεπες τὸ θάρρος τῆς ψυχῆς μου!

Ὅποια τέκνα ἀποκτᾷ ἡ δούλη σου Πατρίς μου!

Τὸ στῆθος σου νὰ σχίσω,

Νὰ σοῦ σπαράξω τὴν καρδιά, τὸ αἷμά σου νὰ χύσω!

Ἄλλ' ἂν στεροῦμαι καὶ αὐτὸ, οὐχ' ἤττον θὰ σὲ βλάψω!

Χεῖρας, ὀδόντας καὶ ὄνυχας, ἔστὸ αἷμά σου θὰ βάψω!

Εἶπεν, καὶ τὸν ἀρπάζει,

Καὶ ὡς ἡ πεινώσα Λέαινα, τὸν σχίζει, τὸν τεινάζει!

Ὁ Τοῦρκος, βλέπει τ' ἄγριον τῆς Ἑλληνίδος ὄμμα,

Ἄποφασιν κακὴν,

Λύσσαν Ἑλληνικὴν,

Ἄφρωδες στόμα!

Τρομάζει και συγχίζεται, θέλει νά τήν φονεύσῃ,
Τὸ ξίφος του ὄρα.
Ἑλληνικὴ σπορά,
Πρέπει νά πέσῃ!

Κεντᾶ τὸν ἵππον μεθ' ὀργῆς, νά τήν ἀπομακρύνῃ,
Ὁ ἵππος σταματᾶ,
Τοὺς χαλινοὺς βασιτᾶ
Ἡ ἥρωὺς ἐκείνη!

Ὁ ἵππος ἀγριεύεται, τὴν κεφαλὴν ὑψώνει,
Τοὺς πόδας του κροτεῖ,
Ἡ νέα, τὸν κρατεῖ
Καὶ τὴν πληγώνει!

Ἐπεσεν! καὶ τοὺς χαλινοὺς ἀκόμη ἐκρατοῦσεν,
Κ' ἐνῶ ἦτο εἰς τὴν γῆν,
Ὁ ἵππος μὲ ὀργὴν
Τὴν ἐπατοῦσεν!

Ὁ ἵππος, τ' ἀλαβάστρινα τὰ στήθη της πιέζει!
Τὰ ὄμματά της κλεῖ.
Ἐξέμεσεν χολή,
Πλέον δὲν ἔξει!

Η

Πῶς θ' ἀντηγήσῃ ὁ Οὐρανὸς, μὲ δάκρυα, μὲ θρήνους!
ὦ θλίψις ἀπαράμιλλος πρὸς τοὺς γονεῖς ἐκείνους
τῆς δυστυχοῦς Μαρίας!
Ὅποταν πληροφορηθοῦν τὸ τέρμα τῆς ἀθλίας. . .

Τὸ τέλος τῆς Μαρίας των! τοῦ λύχνου τῆς ζωῆς των!
Θὰ νεκρωθῆ, καὶ θὰ σβεσθῆ πᾶσα μικρὰ ἐλπίς των!
Ἐνῶ ἔρημοι θὰ μείνουν,
Παράφρονες! αὐτόχειρες! οἱ ἄθλιοι θὰ γίνουν! . .

Πεντάκις μαυροφόρεσαν! πέντε υἱοὺς θρηνώσι!
Οἱ Τοῦρκοι τοὺς κατέσφαξαν, οἱ Τοῦρκοι ἀφαιρῶσι
Καὶ τέλος τὴν Μαρίαν,
Τοῦ γήρατός των στήριγμα, μόνην παρηγορίαν!

Πῶ! πῶ! οἱ δύστυνοι, θὰ τρελοθοῦν.
Ἐντὸς τοῦ τάφου των, θὲ νὰ ριφθοῦν
Ἀπηλπισμένοι.

Μία θυγάτηρ, καὶ αὐτὴ νεκρά.
Ἄθλιον τέλος, ζωὴ οἰκτρᾶ
Τοὺς περιμέγη.

Οἱ δύστυχοι, ἴς τὸ βλέμμα της, ἔβλεπον εὐτυχίας.
Ἐλησμονοῦταν τὰ δεινὰ τῆς μαύρης των δουλείας,
Ὅταν τοὺς ἐμειδία.

Ἀχόρταγοι τὴν ἤκουον, νὰ τοὺς καλῆ γονεὺς της,
Τὴν ἔβλεπον νὰ ἐλεῆ πτωχοὺς, καὶ συγγενεὺς της,
Γενναία τῇ καρδίᾳ!

Ἄγγελος ἀθωότητος! εἰκὼν τῆς Παναγίας.
Ψυχὴ σπανία ἐν τῇ γῆ, ἐκείνη τῆς Μαρίας,
Πόσον σκληρῶς ἐχάθη.
Μόλις τὸ ἄνθος ἤνοιξεν, ἐκόπη κ' ἐμαράνθη!

Ἄνυπομόνως οἱ πτωχοὶ, τοὺς δρόμους θὰ κυτᾶζουν,
Διὰ τὴν ἄργηταν αὐτὴν τοῦ τέχνου των τρομάζουν.
Ποῦ νὰ ὑποπτευθῶσι;
Ὅτ' ἡ Μαρία κείτεται, ἐκτάδην φονευμένη,
Ποῦ νὰ τὸ φαντασθῶσι;

ὦ! πῶς θὰ ζήσουν! πῶς θὰ ἀνθέξουν!
Πῶς θ' ἀντικρύσουν αὐτὴν νεκράν;
Ἐπὶ τοῦ πτώματος τυφλοὶ θὰ τρέξουν
Ν' ἀποροφύσουν τὴν συμφοράν!

Φρικώδης ιδέα τοῦ κόσμου ἢ πλάνη !
Ὁ ἄνθρωπος λέγει, ὅτ' εἶναι εὐτυχῆς.
'Αλλ' αἴφνης, τὰ πλούτη, τὰ τέκνα του χάνει,
Τὸν κόσμον ἀφίνει, πτωχός, δυστυχῆς !

Ὁ κόσμος, τὸν νοῦν του, μ' ἐλπίδας μεθύει,
Τὸ μέλλον δεικνύει, πομπῶδες, λαμπρόν !
'Ο κόλαξ ! τὸ πνεῦμα 'ς ἐλπίδας κυλύει.
Ὁ πλάνος, προσφέρει ἐν τέλος σκληρόν !

Οἱ ἄθλι' ἐκεῖνοι γονεῖς τῆς Μαρίας,
'Εξέχασαν ἤδη τοσαύτας σφαγὰς ! . .
Πρὸς ταύτην ἐλπίζουν, ζωὴν εὐτυχίας,
Ποτὲ δὲν προσμένουν καὶ νέας πληγὰς ! . .

Ν' αὐξάνη τὴν ἐβλεπόν, ὡς ἄνθος εὐῶδες,
Νὰ γέμῃ χαρίτων, λαμπρᾶς καλλονῆς,
Σ' τὸ γῆρας ὑπέτρεμον οἱ μαῦροι τῶν πόδες,
'Αλλ' ἔχαιρον ὅτι, τῆς ἦσαν γονεῖς.

Θεέ μου ! ἀνέκραζον, ὦ πόσ' εὐτυχία !
Μὴ τὴν ταφήν μας ταχαίως φρονῆς !
Τὸν Δημόν τῆς πρώτον νὰ λάβ' ἡ Μαρία
Κ' ὕστερον, κάλεσον τοὺς μαύρους γονεῖς !

Ἐνῶ αὐτοὶ μὲ πάλουσαν καρδίαν, περιμένουν,
Τῆς θυγατρὸς τὴν ἔλευσιν, καὶ τεθλιμένοι μένουν,

Κ' ἐνῶ ἡ Μαρία ἔς το ψυχρὸν τῆς πεδιάδος χῶμα,
Ἐκοίτετο ἀμέριμνος μὲ ἀψύχον τὸ στόμα,

Ὁ Δῆμος, ἐτουφέκιζε τοὺς Τούρκους μὲ μανίαν,
Καὶ τὴν Πατρίδα ἔσωζεν ἀπὸ τὴν τυραννίαν !

Τὸν ὀφθαλμὸν του ἔστὸν σκοπὸν τοῦ ὄπλου διευθύνει,
Ἄλλ' ὅθεν στρέφει γλυκεῖ Ὅν πάντοτε διακρίνει.

Τὸ προσφιλὲς ἐκεῖνο Ὅν ! τὴν ποθητὴν Μαρίαν,
Ἦτις τοῦ ἔδιδε ψυχὴν, δυνάμεις καὶ καρδίαν.

Τὴν ἐνθυμεῖτο πάντοτε, καὶ ἤλπιζε νὰ φθάσῃ,
Νὰ ἔξολοθρεύσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ τὰ δεσμὰ νὰ σπάσῃ!

Ἐὰν δὲν πέσω ἔλεγεν, θὰ φέρω ἔς τὴν Μαρίαν,
Τὴν εἶδησιν τῆς νίκης μας, καὶ τὴν ἐλευθερίαν!

Πόσῃν χαρὰν θὰ αἰσθανθῇ, νὰ γίνῃ ἐλευθέραι
Καὶ νὰ δεχθῇ τὴν χεῖρά μου ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

Τετέλεστε Μαρία μου! ἔπαυσαν αἱ ὀδύνας! . .

Ἐντὸς μικροῦ ὁ Δῆμος σου, πλησίον σου θὰ ἦναι!

Αὐτὰ ἐτύλλογίζετο ὁ ἀτυχῆς μας νέος,

Σ' τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἔλαμπε μία χρυσοῦ χαρὰ.

Ὁ ὕδρωσ του κατέρρεεν κ' ἐμάχετο γενναίως,

Πλὴν, φεῦ! τὸν περιέμενε μεγίστη συμφορὰ!

Δέν ἔφθασεν νὰ αἰσθανθῇ ὄλην τὴν εὐτυχίαν,
Ἄλλὰ ἡ τύχη ἔκαμεν ἀπόφασιν σκληράν!
Ὁ ἔρωσ, νὰ μεταβληθῇ εἰς μίαν δυστυχίαν,
Καὶ τὴν Μαρίαν νὰ ἰδῇ πρὸ τῶν ποδῶν νεκράν!

Ἐκείνην, ἣν ἠγάπησε πρὸ πέντε ἤδη χρόνων,
Καὶ οἱ γονεῖς ἀνθίστάντο νὰ μὴ τὴν νυμφευθῇ,
Ἐκείνην, δι' ἣν ὑπέφερεν τοῦ ἔρωτος τὸν πόνον,
Ἐπέπρωτο ὁ δύστυνος σκληρῶς νὰ στερηθῇ!

I.

Ὁ Δῆμος, νέος ἀνθρῶς, υἱὸς πατρὸς πλουσίου,
Ἡθέλησε ν' ἀναδεχθῇ τὸν βίον τοῦ ὀσίου,
Καὶ δραπετεύσας ἐν νυκτὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας,
Ἐκλείσθη μὲ τοὺς Μοναχοὺς ἐντὸς Μονῆς ἀγίας.
Τὰ πλούσια ἐνδύματα, μὲ καταισχύνην ῥίψας,
Εἰς τὴν θρησκείαν, τὴν σεμνὴν τὴν κεφαλῆντου κύψας,
Ἐνδύθη τὸν μοναχικὸν τοῦ Καλογήρου ῥάσσον,
Λατρεύων πάντα τὸν Θεὸν, τὸν βίον του ἀλλάσων.
Οἱ ἄθλιοι γεννήτορες, τὸν Δῆμόν των ζητῶσι,
Ὡς φογευθέντα, τὸν θρηνοῦν, καὶ τὸν πενθηφορῶσα!

Ὁ Δῆμος, δὲν ἐξήρχετο ἐκ τῆς Μονῆς οὐδόλως,
Ἄλλὰ ὁ νοῦς του τῷ Θεῷ ἀφιερῶθη ὅλως.

Ἐνιαυτὸς διέτρεξεν, ἐνῶ ἐκεῖ κλεισμένος,
Ἀγίαν εὐχαρίστησιν ἀπήλαυσεν ἀσμένως.

Πανύγηρις ἐν τῇ Μονῇ, κατ' ἔτος ἐτελεῖτο,
Εἰς ἣν, πληθὺς Χριστιανῶν θρησκευτικῶς ἤγειτο,

Τῆς πανυγήρεως αὐτῆς, ἡμέρα ἦχεν φθάσει,
Κ' ὄχλος πολὺς συνήρχετο ἐκεῖ νὰ ἐορτάσῃ.

Ὁ Δῆμος τότε, φοβηθεὶς, μὴ ἔλθουν οἱ γονεῖς του,
Ἐκρύβη σ' τὸ κελίον του μὲ φόβον τῆς ψυχῆς του!

Μετὰ μικρὸν, ὁ θόρυβος τῆς συρροῆς αὐξάνει,
Ἐν βῆμα σ' τὸ παράθυρον ὁ Δῆμος τότε κάμνει,

Ῥίπτει τὸ βλέμμα γύρωθεν, πλὴν ὡς ὁ λίθος μένει,
Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔμειναν, σ' ἓν μέρος καρφομένο'.

Προαύλιον λιθόστρωτον, μὲ δένδρα στολισμένον,
Ἀπὸ πληθὺν προσκυνητῶν, ἦτο πεπληρωμένον.

Ἐν μέσῳ παλαιὰ τις δρῦς, μὲ σῶμα τερατῶδες,
Ἐπότιζε τὰς ρίζας τῆς, μὲ ὕδωρ χρυσταλῶδες!

Ὁ ἔτρεχεν ἀπὸ πηγῆν πλησίον τῆς κειμένην,
Ἦν μὲ τοὺς κλάδους τοὺς πυκνοὺς εἶχ' ἐπισκιασμένην.

Ἐκεῖ, σ' τὴν ρίζαν τῆς δρυὸς, πλησίον εἰς τὴν κρήνην,
Ἐπέστησεν ὁ Δῆμος μας τὴν προσοχὴν ἐκείνην.

Εἶδεν ἀγγέλου καλλονήν! νεάνιδα ὠραίαν,
Συνομιλοῦσαν μυστικῶς μὲ μίαν ἐκεῖ γραίαν.

Οἱ ὀφθαλμοί της οἱ γλυκεῖς, τὸ ὕψος, ἡ σεμνότης,
Ἐφαινομένη ἐν αὐτῇ μεγάλη ἀθωότης,

Κατέτφαξαν τοῦ Δῆμου μας τὴν ἀνθηρὰν καρδίαν,
Κ' ἐν τῇ ψυχῇ του ἤκουσεν συγκίνησιν γλυκείαν.

Εἰς τὸ παράυρον, ὠχρὸς, ἀκίνητος τὴν βλέπει,
Εἰς ἄλλο τί τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ αὐτὴν δὲν τρέπει.

Πρώτην φορὰν ὁ Δῆμος μας αἰσθάνεται νὰ τρέμῃ,
Καὶ ἀπ' ἀγνωστὸν τι καὶ γλυκὺ τὸ στήθος του νὰ γέμῃ,

Λησμόνησε τοὺς Μοναχοὺς, τὸν ράσσον ὃν ἐφόρει!
Καὶ τὴν θρησκείαν του αὐτὴν εἰς πάντ' ἀδιαφόρει,

Ἐν τῇ νεάνιδει τὸν νοῦν, μὲ σέβας προσυλῶνει,
Ἐντὸς τῶν σπλάγγων φλέγεται, ἐν τῇ ψυχῇ παγῶνει.

• • • • •
• • • • •

Δύω ἀχρεῖοι ὠθωμανοὶ περὶξ αὐτῆς γυρίζουν,
Ἐκεῖνην ἀτενίζουσι, ἐκείνην ἀτενίζουσι.

Ἐκεῖνος εἰς τὴν ἐπλησίασεν, λέξεις τῆς ἀπειθύνει.
Αὐτῇ, τὸν ἀποστρέφεται καὶ τὸν ἀπομακρύνει.

Πάλιν τὴν παρακολουθεῖ, τὴν χειρὰ της ἀρπάζει.
Ἐκείνη, ἀποσύρεται καὶ γοερῶς φωνάζει.

Τότε, ὁ Δῆμος ἔρριψεν, τὸν σκοῦφον, καὶ τὸν ράσσον,
Κ' ἐκ τῆς ὀργῆς τὸ πρόσωπον εἰς πορφυροῦν ἀλλάσσον,
Τοῦ παραθύρου ρίπτεται, κ' ὡς ἡ δορκὰς ὀρμήθη,
Καὶ σχίζων μὲ τὰς χεῖράς του τὰ πυκνωμένα πλήθη,
Φθάνει τὸν Τοῦρκον, καὶ λυσοῶν, τὸ ξίφοςτου ἀρπάζει,
Τετράκις ἔμπιξεν αὐτὸ, ἕς τὸ στήθος καὶ τὸν σφάζει,

• • • • •
• • • • •

Ἐνῶς τὸν παρατηρεῖ, τὸ θάρρος του θαυμάζει,
Ἐνῶς ὁ Δῆμος ἔντρομος, ἐκείνην πλησιάζει.

— Τὸ πρῶτον δεῖγμα τῆς πρὸς σέ, ἀγάπηςμου προσφέρω
Ἐν ὄσω ζῶ τὸ κάλλοςσου, σ' τὴν μνήμην θέλει φέρω,
Μὴ λησμονήσης, ὅτι ζῶ νὰ σέ λατρεύω μόνον,
Μὴ λησμονήσης ὅτι σὺ, μ' ἐβάπτισες εἰς φόνον.
Μὴ λησμονήσης ἀγγελε τοῦ Δήμου τὴν καρδίαν.
Μὴ ἐπαυξήσης μὲ αὐτὸ, αὐτοῦ τὴν δυστυχίαν.
Ἐγίαινε ἐντὸς μικροῦ, θὰ μὲ ἠχνηλατήσουν!
Τὸ αἷμα ὅπερ ἔχυσα, οἱ Τοῦρκοι θ' ἀπαιτήσουν!
Ταῦτα μὲ τρέμουςαν φωνῆν, ἐλάλησεν ὁ νέος,
Καὶ πρὸς τοῦ ὄρους τὴν ὁδὸν ἐβάδισεν ὀρομαίως.

Εἰς τοῦ Δήμου τὴν ἀνδρίαν
Ἡ Μαρία συγχισμένη,
Ἐκπληκτος ἐναπομένη
Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔς τὴν γῆν.

Τὴν καρδίαν τῆς ἡσθάνθη,
Νὰ σκηρτᾷ καὶ νὰ παγώνη.
Τ' ὄμμα πρὸς στιγμὴν ὑψώνει
Εἰς τοῦ Τούρκου τὴν σφαγὴν.

Ἐλλοιώθη ἡ μορφὴ τῆς
Καὶ τὸν Δῆμον ἐνθυμήθη;
Πικρὸν δάκρυον ἐχύθη
Τῶν γλαυκῶν τῆς ὀφθαλμῶν.

Ποία τύχη σὲ προσμένη
Ἐπερασπιστά μου νέε;
Θὰ σὲ χάσω ὦ γενναῖε!
Εἶπε, μ' ἓνα στεναγμόν!

Ἡ Μαρία, ἀπὸ τότε,
Ἐστερίθη τὴν καρδίαν
Εἰς τοῦ Δήμου τὴν ἀνδρίαν;
Ἀφιέρωσε τὸ πᾶν.

Εἰς τὸν κόσμον εἰς ὃν ἔζη,
Δὲν ἐγνώρισ' εὐτυχίαν·
Οὔτε ἡδονὴν γλυκεῖαν,
'Απ' αὐτὸ τὸ ἀγαπᾶν !

Πέντε ἔτη ἐπαρῆλθον,
Καὶ ὁ Δῆμος εἰς τὰ ὄρη·
Τὸν διώκουν ὄπλοφόροι,
Καὶ πετᾶ ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Ἦθεν ἀντικρύσῃ Τουρκον,
Τὸ τουφέκι του προτείνει·
Αἷμα τῶν ἀπίστων χύνει,
Τὴν Μαρίαν ἐκδικεῖ.

Ἦλθε τέλος ἡ ἡμέρα
Ἡ ἀγία ! ἡ μεγάλη !
Καὶ ἰδοὺ ἠνοιχθῆ πάλη
Μὲ τὸν ἄπιστον ἐχθρόν.

Ἐπανάστασιν, ὁ Δῆμος
Μόλις ἤκουσεν ὀρμήθη,
Καὶ φονεύων Τουρκῶν πλήθη,
Εὔρε θάνατον σκληρόν !

ΙΑ.

Μέλας ἀτμός ἐκάλυψε τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα,
Φλόγες αὐξάνοντος πυρός μὲ κολοσαῖον σῶμα
Τὰ νέφη κυνηγοῦν,
Εἰς τοὺς ἀτμοὺς οἱ πλάτανοι νομίζεις θὰ πνηγοῦν,

Οἰκίαι καταφλέγονται, κ' ἐνῶ τὸ πῦρ των τρίζει,
Ὁ ἄνεμος ὀρμιτικῶς ἐντὸς αὐτῶν συρίζει,
Αὐξάνων τὴν πυράν,
Ἡτίς ὡς ὄφίς δέρεται μὲ λύσσαν τρομεράν.

Μὲ πρότον, συσσωρεύονται, λίθοι καὶ μαῦρα ξύλα,
Ἐπὶ τῶν δένδρων φλέγονται οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα,
Καὶ πίπτουν κατὰ γῆς,
Θέαμα λυπηρώτατον τῆς θείκης ὀργῆς !

Ἐντὸς αὐτῶν τῶν οἰκιῶν, ὡς φάσματα κινῶνται
Σκιαὶ ἀνθρώπων, εἰς φυγὴν τρεπόμενοι, ὀρμῶνται,
Τῶν παραθύρων πίπτουν,
Καὶ μετ' ἀνδρείας καὶ ὀρμῆς ἀμέσως ἀναχύπτουν.

Ἐντὸς τοῦ σκόπτους βήματα ἠχοβολοῦν δρομαῖα,
Μία φωνὴ ἀκούεται νὰ τραγωδῆ γεναῖα,
Ἐμπροσθεν πλησιάζει,
Κοῦφαι τῶν ὄπλων αἰ κλαγγαὶ ἔς τὸ σκότος ἀντηχῶσι
Βηματισμοὶ ταχύτατοι ἀπαύστως προχωρῶσι,
Εἰς οὓς ἡ γῆ τρομάζει.

Ἐκ τῆς ὀμίχλης τῶν ἀτμῶν, ὡς ἄγγελοι ἐξῆλθον,
Μ' ἐν πῆδημα ὡς ἀετοὶ χάσμα βαθὺ διήλθον,
Πεντήκοντα γεναῖοι.

Τὰ ὄπλα των φεγγοβολοῦν, ἡ σπάθη των κινεῖται,
Ποῖοι νὰ ἦναι ἄραγε οἱ τρομεροὶ ὀπλῆται;
Ποῦ προχωροῦν δρομαῖοι;

Αἱ φουστανέλαις αἰ λευκαί, ἐκ τοῦ πυρός μαυρίζουν,
Δὲν ἀπατῶνται, εἰν' αὐτοί, πάντες αὐτοὺς γνωρίζουν,
Παιδιὰ Ἑλλήνων ἦσαν.

Πλὴν τί ζητοῦν; τί κυνηγοῦν; ποῦ τρέχουν; τί γυρεύουν;
Πρὸς τί τὰ ὄπλα των κρατοῦν; πρὸς τί ἄρα σαλεύουν
Τὸ ὄμματων με λύσσαν;

Ὁ μεγαλόσωμος αὐτός, τίς εἶναι; ποῦ προβαίνει;
Μὲ τὴν ὠραίαν του στολὴν τὴν χρυσοκεντημένην,
Ποῦ τρέχει με ἀνδρίαν;

Ὅλοι τὸν παρακολουθοῦν, ἔστὸ βλέμμα του προσέχουν,
Πόθεν τοὺς φέρει ἄραγε; πόθεν ὄρμοῦν καὶ τρέχουν,
Μ' ἀπληπισμένου βίαν;

Οἱ δύστυνοὶ ἐμάχοντο νὰ λύσουν τὰ δεσμά των·
Τὸ πάτριόν των ἔδαφος, μ' αὐτὰ τὰ αἵματά των,
Θέλουν νὰ 'ξαγοράσουν!
Τοὺς ἐκλείσαν οἱ βάρβαροι εἰς τρεῖς μικρὰς οἰκίας,
Τοὺς ἐπυρπόλησαν αὐτὰς, καὶ οὗτοι μετὰ βίας
Σπεύδουν νὰ τοὺς προφθάσουν.

Ὁ τολμητίας Ἀρχηγός, εἰδέτε τον, πῶς τρέχει!
Τὸν δάκτυλον 'στὸ σκάνδαλον τοῦ ὄπλου του τὸν ἔχει,
Λυτσαῖ νὰ τὸ 'κενώσῃ.
Πόσῃν αἰσθάνεται χαρὰν, τὸ ὄμμα του ἀστράπτει!
Ἡ τυραννία 'ς τὸ στήθος του πυρκαϊὰν τοῦ ἀνάπτει
Ἐὶς τὴν γῆν του νὰ λυτρώσῃ!

Διπλασιάζουν τὴν ὀρμὴν·—ιδέτε, σταματῶσι,
Ὅλοι των γονατίζωσιν, ὅλοι πυροκροτῶσι
Οἱ τρομεροὶ ὀπλίται!
Ἐμπρὸς ἀδελφίαι δείξατε, ὁ ἀρχηγὸς φωνάζει,
Ὅτι χριστιανοῦ ψυχὴν ὁ Τούρκος δὲν τρομάζει,
Κι' ὁ Ἕλληγ δὲν φοβῆται.

ΙΒ.

Τρόμος καὶ φρίκη δέρονται! ὁ θάνατος παλαίει!

Στήθη μὲ στήθη μάχονται, μ' ἀπόφασιν σκληράν!
Καταστροφὴν καὶ θάνατον παντοῦ ἡ αὔρα πνέει,
Παντοῦ ἀκούεις τὴν φωνὴν θνησκόντων τὴν οἰκτροάν!

Μὲ ἀστραπῆς ταχύτητα οἱ Χριστιανοὶ φονεύουν,
Θανατηφόρους στέλωσι πρὸς τοὺς ἐχθροὺς πληγὰς,
Οἴπινες, μ' ἀγανάκτησιν τὸ ὄμμα των ἀγριεύουν,
Καὶ θνήσκοντες, ἐκπέμπωσι φρικώδεις οἰμωγὰς!

Μόλις ἰδῆ ἀπέναντι ὁ Τοῦρκος τὸν ἐχθρόν του,
Τὴν φεγγοβόλον σπάθην του λυσσῶσαν νὰ ὑψωθῆ,
Βλέπει ἐπ' αὐτοῦ τὸν θάνατον, τὸ τέλος τὸ σκληρόν του,
Τρέμων, ἀνυπεράσπιστος, προσπίπτει νὰ σωθῆ.

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλλήνος, λίθος ἑστὰς παρακλήσεις,
Κτυπᾷ τὴν σπάθην μὲ ὀργὴν 'στὸ κράνιον τοῦ ἐχθροῦ.
Τὸν μυελὸν, καὶ τὰ ὀστέα συντρίβει μετὰ λύσσης,
Κ' εἰς ἄλλην κεφαλὴν ὀρμᾷ ὁμοίου μοχθηροῦ!

Ἐκείθεν ὁ Στριφτόμπολας, ὡς λέων λυσσασμένος,
τὴν σπάθην, ὡς τὸν πέλεκυν, ὑψώνει, καὶ κτυπᾷ,
Ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς σφαγὰς, εἶν' καταιματωμένος,
Ἀχόρεστος ἢ σπάθη του, τὰς κεφαλὰς των σπᾷ.

Λιματοστάλακτὴν ὁδὸν, πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀνοίγει,
Ἦτις, κατακαλύπτεται ἀπὸ πληθὺν νεκρῶν,
Ἀκαταπαύστως εἰς φυγὰς τὸ ξίφος του ἐμπίγει,
Κ' ἐπὶ πτωμάτων Τουρκικῶν, βαδίζει προχωρῶν.

Ὡς ἄνεμος τὸ ξίφος του ὑψοῦται, καταπίπτει
Πότε δεξιῶθεν πολεμᾷ, καὶ πότε ἀριστερά.
Ὅσῃν διέβικεν ὁδὸν, μὲ πτώματα καλύπτει,
Καταστροφή, καὶ θάνατος, παλαίει ἄθεν περᾷ.

Ἐνῶ τὸ ξίφος ἔσταζεν, ἐνῶ τὸ αἷμ' ἀχνίζει,
Ἐνῶ μὲ τοῦτο ἐπιπτον, οἱ Τοῦρκοι σωριδῶν,
Ἀπ' ἐμπροσθεν, ὡς ὁ βορρᾶς, εἷς ἵππος χραιμετίζει,
Καὶ ὁ Δερβίσης ἐπ' αὐτοῦ, τοῦ φράττει τὴν ὁδόν.

— Αἶ! παῦσε πλέον ὦ Γκχαοῦρτὴν τόσην σου ἀνδρείαν!
Πέσε καὶ σὺ ἀχάριστε, ὡς οἱ λοιποὶ νεκρός!
Τὸ Γκαταγάρι ὑψωσεν μὲ Τουρκικὴν μάστιγα,
Ὁ τοῦ Προφήτου ἄγριος καὶ ἀχρεὺς λειτουργός.

Τετέλεστε! τὸ κτύπημα, καθέτως καταβαίνει
Τετέλεστε! ὁ Ἀρχηγὸς, ἀφεύκτως τελευτᾷ!
Ἄλλ' ὄχι! ὡς ἐκ θαύματος, μ' ἐν πήδημα προβαίνει,
Καὶ μὲ τὴν σπάθην τεχνικῶς τὸν κτύπον ἀπαντᾷ.

Ἀμέσως ὡς τὴν ἀστραπὴν, πισιόλαν ἐκκενώνει,
Καὶ τὸν Δερβίσην ὕπτιον τοῦ ἵππου του κρημνᾷ,
Ἡ σφαῖρα, τὴν καρδίαν του θανατηρῶς πληγώνει,
Κ' ἐκ νέου, τὰς θυσίας του ἔστους Τούρκους ἀρχινᾷ.

Χαρὰ ἔστὸ τέκνον τῆς Μητρός! χαρὰ εἰς τὴν Μητέρα!
Τὸν Ἥρωα ἔς ὃν ἔδωκε ζωὴν, νὰ διορᾷ,
Ἐγγίζουσαν νὰ θεωρῇ τὴν εὐτυχῆ ἡμέρα,
Νὰ ἐκλείψῃ τῆς Πατρίδος τῆς ἢ Τουρκικῆ σπορά!

II.

Νέος καὶ πάλιν θόρυβος ἀπέναντι αὐξάνει,
Ἕλληνα, ἀνδρῶς μάχεται, ὠραῖος, τολμηρὸς.
Ὡς αἰετὸς τὰς πτέρυγας, δέρει τὸ γιγαταγάνι,
Κ' εἰς ἕκαστόν του κτύπημα, ξαπλοῦτ' ἕνας ἐχθρὸς.

Σ' τὸν ὤμὸν τοῦ βαρύτετον κρέματαί Καριοφύλλι,
Μὲ ἀσκεπὴ τὴν κεφαλὴν, τοὺς Τούρκους κυνηγᾷ,
Ἄπὸ τὴν δίψαν στέγνωσαν τὰ ρόδινά του χεῖλη,
Νὰ τὰ δροσίση προσπαθῆ'ς τὸ αἶμα ἐνὸς ἀγᾶ.

Αὐτὸς ἦτον ὁ Δῆμὸς μας, ὁ Δῆμος τῆς Μαρίας!
Ὅστις, μὲ αἶμα ἔβαφε τὴν Πάτριόν του γῆν!
Σ' τοὺς Τούρκους, ἔδιδε σχολὴν Ἑλληνικῆς ἀνδρίας,
Κ' εἰς τὰς ψυχὰς των ἤνοιγε θανατηρὰν πληγὴν.

Διώκων, σφάζων τοὺς ἐχθροὺς τυφλὸς ἀπὸ τὴν λύσσαν
Ἔτρεχεν ἐνδὸν εἰς αὐτοὺς κ' ἐκδίκησιν ξερνᾶ,
Φάρμακον εἰς τὸ πάθος του οἱ Μουσουλμάνοι ἦσαν,
Εὐτυχεστάτη ἡ Ἑλλάς τὰ τέκνα ποῦ γεννᾶ!

Ἐνῶ ἔτρεχεν ἀπρόσεκτος, προσκρούει 'ς ἓνα πτώμα,
Καὶ ἐπ' αὐτοῦ κατέπεσεν εἰς αἱματώδη γῆν,
Θεε! τί φρίκη! τὸν νεκρὸν ἐγνώρισε 'ς τὸ χῶμα,
Βροντώδη καὶ ὀδωνηρὰν ἀπέπεμψε κραυγὴν!

Νεᾶνις, αἱματόφυρτος, ὠχρᾶ καὶ παγωμένη,
Εἰς τὸ ψυχρὸν τὸ ἔδαφος ἐκείτετο νεκρά!
Γνωρίζει τὴν Μαρίαν του καὶ νεκρωμένος μένει,
Τὰ χεῖλη του ἐκόλησεν 'ς τὰ χεῖλη τὰ ψυχρά!

Τὰ ὄπλα ἐγκατέλειπε, τοὺς ὀφθαλμοὺς τεντώνει,
Κ' ἐνύπνιον τῷ φαίνεται ἐκεῖν' ὅπερ ὄρα,
Ἄλλὰ τὸ σῶμα ψηλαφῶν, τὸν ἐπιβεβαιώνει,
Ὅτ' ἡ Μαρία εἶν' αὐτῆ, καὶ ὅτι εἶν' νεκρά!

Μαρία! εἰπ' ὁ δυστυχῆς! φιλτάτη μου Μαρ...ί...α...
Ἄλλο δὲν πρόφθασε νὰ εἰπῆ, κ'εἷς ἄπιστος ἐχθρὸς,
Ἐξαφνα, τῷ κατέφερε, πληγῆν ἐν τῇ καρδίᾳ,
Κ' ἐπὶ τοῦ πτώματος αὐτῆς κατέπεσε νεκρός!

Τὸ αἷμά του ἀνέβλυζεν κρουνοὺς ἐκ τῆς πληγῆς του,
Σ' τὰ χεῖλη της κατέφθασε ν' ἀφήσῃ τὴν πνοήν!
Ὁ θάνατος τὸν ἔστεψεν μετὰ τῆς ποθητῆς του,
Καὶ μουσικὴν τῷ ἔκλεξε τῆς μάχης τὴν βοήν.

Μὲ λύσαν ὁ Στριφτόμπολας τοὺς κεραυνοῦς του σέλει
Ὁ κόπος δὲν ἀπηύδησε τ' ἀνθρώπινά του μέλη,
Ἄλλ' ὅσας εἶχεν ἐξ ἀρχῆς δυνάμεις, προφυλάττει,
Καὶ τοὺς ἐχθροὺς σπαράττει.

Πέριξ αὐτοῦ, ὡς λέοντες τὰ τέχνα τῶν Ἑλλήνων,
Τὸν ἐπιβλέπουν πάντοτε νὰ μιμηθοῦν ἐκεῖνον,
Εἰς ταὺς ἀπίστους ἄκαμπτοι, μενώμενοι ὀρμῶσι
Τὸν θάνατον σκορπῶσι.

Φόβος καὶ μῖσος ἔστην ψυχὴν τοῦ Τούρκου ἐμφολεύει,
Ἄπελπισία ἅπαντας καὶ τρόμος κυριεύει.
Τελείαν ἀνυπέροθετον καταστροφὴν προβλέπουν,
Πάντες τὰ νῶτα τρέπουν.

Τρέπονται πάντες εἰς φυγὴν, ὠθοῦνται ὡς τὸ κύμα,
Ἄλλὰ νεκροὶ σωρεύονται εἰς ἕκαστόν των βῆμα,
Οἱ Χριστιανοὶ τοὺς κυνηγοῦν, ἀπαύστως τουφεκίζουν,
Σκληρῶς τοὺς δεκατίζουν.

Ἔθουμένοι, συμπλέκονται, πίπτει δ' εἷς ἔς τὸν ἄλλον,
Ἐκπνέωσιν ἀπὸ αὐτὸν τὸν φόβον τὸν μεγάλον,
Οἱ Ἕλληνες θηριωδῶς περῶσιν πολεμοῦντες
Αὐτοὺς καταπατοῦντες.

Ὁ Κεχαγιάμπεης ὄρμα αὐτοὺς νὰ σταματήσῃ,
Μὲ λέξεις κολακευτικὰς τὸν φόβον των νὰ σβύσῃ,
Πλὴν ὅσον κι' ἂν τοὺς ἐνισχῆ, ὅσον κι' ἂν διατάττῃ,
Πολυλογεῖ ἐν μάτι.

Οἱ Τούρκοι φεύγουν κάτωχροι, οὐδένα δὲν γνωρίζουν,
Αἱ προσταγαὶ τῶν ἀρχηγῶν ποσῶς δὲν τοὺς φοβίζουν,
Ἐρέμουν καθὼς ὁ κάλαμος ἔστην θέαν τῶν θνησκόντων
Σ' τὸ πῦρ τῶν διωκόντων.

Βλέπων ὁ Κεχαγιάμπεης, ὅτι τοὺς λόγους χάνει,
Ἐγύμνωσεν ὀλόχρυσον μέγανον γιαταγάνι,
Φονεύει δύο ἐξ αὐτῶν, πλὴν ὅλοι μετὰ βίας
Φεύγουν καὶ ἀταξίας.

Τὸ κολοσσαῖον ἵππικόν τῶν δύο χιλιάδων,
Κατησχιμένον ἔφυγε μακρὰν τῶν πεδιάδων,
Ἄπαντας ἐκυρίευσεν ὁ φόβος, ἡ δειλία,
Καὶ φεύγωσιν ἐν βία.

Ὁ θηριώδης Κεχαγιάς, βλέπων μὲ ἀπορίαν,
Τοῦ ἀπειθοῦς καὶ ἰσχυροῦ στρατοῦ του τὴν δειλίαν,
Κ' ἐκ τῆς ὀργῆς τὰ χεῖλη του, δάκνει καὶ αἱματώνη,
Τὸν ἵππον του σκοτώνει.

Ὡς ὁ ἰέραξ τὰ πτηνὰ, διώκει μετὰ βίας,
Οὕτω ὁ Ἕλληγιν κυνηγᾷ τὰ τέχνα τῆς Τουρκίας·
Καὶ χάλαζα μολύβδινος ἀπ' ὀπισθεν τὰ δέρει,
Εἰς μαύρην γῆν τὰ φέρει.

Ἐνίοτε, ἐκ τῶν Τουρκῶν ὀλίγοι, σταματῶσι,
Οἱ ὀλίγον θάρρος ἔχοντες τοὺς Χριστιανοὺς κτυπῶσι·
Καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς φυγῆς τρεπόμενοι προβαίνουν,
Καὶ λυσσωδῶς ἀσθέουν.

Πλὴν φεῦ! σιγμὴ καταστροφῆς! σιγμὴ κατηραμμένη!

Ἐνῶ οἱ γενναῖοι Χριστιανοί, ἐνῶ οἱ δυσυχησμένοι,

Ἐνῶ εἰς χεῖρας ἔβλεπον μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν δίκην

τὴν δαφνοφόρον Νίκην,

Αἴφνης, συρίζουσα σφοδρῶς ἐπάνω ἔς τὸν ἀέρα.

Ἐκ τῶν Τούρκων ἔφθασε θανατηφόρος σφαῖρα,

καὶ τοῦ Στριφτόμπολα περᾶ τὸν τράχηλον βαθέως,

καὶ ἔπεσεν εὐθέως!

τὰ ὄπλα τῶν ἐσίγησαν, νεκροῦται ἡ ὁρμή τῶν!

Ἐπὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχηγοῦ πετᾶ ἡ προσοχή τῶν!

τὰ πρόσωπα ὠχροίασαν, τὰ δάκρυά τῶν ρέουν,

καθὼς τὰ βρέφη κλαίουں.

τὰ στήθη τῶν τ' ἀτρόμητα ἐγέμισαν πικρίας·

τὸν Ἀρχηγὸν προβλέπωσι μὲ ὄμμα εὐλαβείας,

περὶ αὐτὸν συνάζονται, τὸ αἷμά του σπογγίζουں,

ἅπαντες ὀλολύζουں.

σκατίζεται τὸ λογικὸν ἐκ τῆς ἀπελπισίας!

Ἄν ἐφευρίσκουں οἱ πτωχοὶ μέσα τῆς βοήθειας.

τὰς φουσανέλας σγίζουσι καὶ δένουں τὴν πληγὴν του

ναῖ σώσουں τὴν ζωὴν του.

Ἀδελφια! λέγει ὁ Ἀρχηγός· πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ριφθεῖτε,
Περὶ τῆς Σωτηρίας μου, ματαίως προσπαθεῖτε!
Πατρίς! καὶ Πίσις! σᾶς καλοῦν, πρὸς τὸν ἐχθρὸν ριφθῆτε
Νὰ ἐλευθερωθῆτε!

Μ' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ὄρμησαν ἰστοὺς φεύγοντας ἐχθροὺς των,
Ἀπὸ μακρῶθεν τοὺς κτυποῦν μὲ τοὺς τουφεκισμοὺς των,
Σ' ἕκαστον κτύπον, καὶ ζωὴν ἐκείνων ἀφαιροῦσαν,
Σκληρῶς τοὺς ἐκτυποῦσαν.

Διώκοντες, τοὺς ἔφερον ἄς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους,
Καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀνέβαινον δυσβάτους ἀνυφόρους
Ἀπαύσως τοὺς πυροβολοῦν, καὶ σκέπτοντ' ἕνα μόνον
Τοῦ Ἀρχηγοῦ τὸν φόνον!

Ἄφοῦ οἱ Τοῦρκοι ἔντρομοι, καὶ καταπληγωμένοι,
Σ' τὴν Τρίπολιν ἐπέστρεφον σφόδρα κατησχιμένοι,
Οἱ Ἕλληνες τὸν στέφανον τῆς Νίκης ἐστεμμένοι,
Ἐπέστρεφον θλιμένοι!

Μὲ νεκρικὴν ὠχρότητα οἱ δύστινοι ὀπλῖται,
Σ' τὴν θέσιν ἐπλησίαζον ὅπ' Ἀρχηγός των κεῖται,
Ἐπαλεν ἡ καρδία των, τὸ δάκρυόν των ῥέει,
Δὲν ἦσαν πλέον γενναῖοι!

Τὸν εὔρον ἐπὶ Τουρκικῶν πτωμάτων τεθημένον,
Καὶ ἀπὸ δύο γέροντας καλῶς προφυλαγμένον,
"Ἐξή! δὲν ἐτελεύτησεν! θὰ ζήση! ναί! θὰ ζήση!
Καὶ πάλιν νὰ νικήση!

"Ὅλοι τὸν περικύκλωσαν, θέλουν νὰ τὸν σηκώσουν,
Τὴν θεραπείαν τῆς πληγῆς εἰς ἰατρὸν νὰ δώσουν,
Ἀλλ' ὁ Στριφτόμπολας γελῶν—Ἀδέλφια! μὴ νὰ ζῆτε!
Τοῦ κόπους σας φεισθῆτε!

Εἶναι ἀνωφελεῖς ἔς ἐμέ, προσπάθειαι, καὶ κόποι,
Μὲ κατεμάγευσαν αὐτοὶ οἱ Τούρκοφάγοι τόποι,
Καὶ ἔκλεξα αἰώνιον διαμονήν, καὶ στῶμα
Τῆς μαύρης γῆς τὸ χῶμα!

"Ἀλλά! τί βλέπω; δάκρυον τῶν παρειῶν σας στάζει;
Ἐνὸς ἀνθρώπου θάνατος τοσοῦτον σὰς τρομάζει;
Δὲν βλέπεται τριγύρω σας, πόσοι διεσπαρμένοι,
"Ἀνθρωποὶ φονευμένοι;!

"Ὅχι ἀδέλφια! Οὐρείον ὕμνον νὰ μοῦ εἰπῆτε,
Νὰ μ' ἀσπασθῆτε ἅπαντες, χωρὶς νὰ λυπηθῆτε!
Τοιοῦτον θάνατον λαμπρὸν, τὰ δάκρυα μολύνουν!
Τὴν δόξαν του σμικρύνουν!

Καὶ ποία ἄλλη ἐν τῇ γῆ ὑπάρχει εὐτυχία,
Ἐκτὸς αὐτῆς, νὰ προσφερθῇ ὁ ἄνθρωπος θυσία;
Ἵπὲρ Πατρίδος! Πίστεως! κατὰ τῆς τυραννίας,
Τῆς Τουρκικῆς δουλείας;

Μὴ πρὸς Θεοῦ! ἀδέρφια μου νεκρὸν μὲ λυπηθῆτε!
Πυροβολουῦντες, ψάλλοντες, ἔς τὸν τάφον μου νὰ ἴθῃτε,
Τὰ ἄσματα τοῦ Ῥῆγα μας, τῆς Νίκης μας τὸν ὕμνον,
Τῆς δόξης τῶν Ἑλλήνων!

Ὅσῃν γενναίαν θέλησιν, ψυχὴν, καὶ καρτερίαν
Εἰς τὸν παρόντα πόλεμον, ἐδείξατε κι' ἀνδρίαν,
Αὐτὰ ν' ἀκολουθήσετε πάντοτε ἀδελφοί μου
Γενναῖοι σύνσροφοί μου!

Μ' ὁμόνοιαν, ὑποταγὴν, ἰσότητα καὶ ἀγάπην,
Μ' αὐτὰ θὰ κατασρέψετε τὸν μοχθηρὸν Σατράπην!
Αὐτὰ σᾶς παραγγέλωσιν οἱ λόγ' οἱ ὕστεροί μοι
Ἀδέρφια Χριστιανοί μου!

Μακρὰν τὰς δάδας ρίψατε αὐτὰς τῆς διχονοίας!
Σκεφθῆτε, ὅτι φέρετε τὸ βᾶρος τῆς δουλείας!
Καὶ νὰ σωθῆτε, ἀπ' αὐτὴν, ἀπόφασις, ἰσότης,
Ἦρέπει καὶ γενναιότης!

Βλέπετε εἰς τὴν κορυφὴν τ' ἀπέναντί μας ὄρους ;
Πόσους ξανολίγστε ἐκεῖ ἀνδρίους ὀπλοφόρους.
Καὶ μ' ὄλον τοῦτο ἔφυγον τῆς μάχης τοὺς κινδύνους!
Τὰς φλόγας! τὰς καμήνους!

Ποτὲ ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνος δειλία μὴ μολύνη!
Ποτὲ, τῆς μάχης ὀπισθὰν τὸ βῆμα μὴ βραδύνη!
Πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπροσθεν ἡρωϊσμοὺς νὰ κάμνη,
Κ' ἐνδόξως ν' ἀποθάνη!

Ἐπιγμαι ὀλίγαι μένωσιν ἀδελφία ἔς τὴν ζωὴν μου!
Σ' τὰ χεῖλη μου αἰσθάνομαι νὰ φεύγη τὴν ψυχὴν μου,
Ἐλθετε νὰ σὰς ἀσπασθῶ καὶ νὰ σὰς εὐλογῆσω
Πρὶν ἔτι ξεψυχῆσω!

Μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς βρεγμένους,
Οἱ γενναῖοι, πλησιάζουν,
Μὲ λυγμοὺς διακεκομένους,
Τὸν ἀσπάζονται, καὶ κράζουν.

— Ποῖα τύχη ὀλεθρία
Σ' ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν γῆν ;
Ποῦ θὰ εὐρωμεν καρδία
Ὡς τὴν Σῆν πρὸς τὴν σφαγήν;

— Μένωσι τόσοι ἄρχηγοί, εἰδήμονες, γενναῖοι,
Κόλοκοτρώνης, Νοταρᾶς, Σισίνης, Πετμεζαῖοι,
Πλαπούτας, Φλέσας, καὶ λοιποὶ, τοὺς Τούρκους νὰ νικήσουν,
Κ' ἐτᾶς νὰ ἐδηγήσουν.

Ἄλλ' ὦ Θεέ! αἰσθάνομαι τὰ χεῖλη μου νὰ τρέμουν!
Οἱ ὀφθαλμοὶ σκοτίζονται, πικρῶν δακρῶν γέμουν!
Πρὸς τί, τὰ δάκρυα αὐτὰ, 'ς τὸ τέλος μου νὰ χύνω;
Τὰ τέκνα μου ἀφίνω!

Τὰ τέκνα μου! τὴν σύζυγον! τὰ πάντα ἐγκαταλείπω!
Ποῦ εἶναι; θέλω νὰ τὰ ἰδῶ, μίαν λέξιν νὰ τοὺς εἶπω!
Πῶς ἄραγε θὰ ζήσωσι μετὰ τὸν θάνατόν μου!
Πλησίον 'ς τὸν ἐχθρόν μου;!

Πρὸς σέ, Θεέ τῶν Χριστιανῶν! πρὸς σέ, αὐτὰ συσταίνω!
Χαρίης, εἰς τὸν τάφον μου τὸν σκοτεινὸν ἐμβαίνω,
Ὅταν τὴν προστασίαν Σου τὰ ὀρφανά μου ἔχουν,
Παντὸς κακοῦ θ' ἀπέχουν.

— Εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου,
Ἄρχηγέ μου μὴ λυπῆσαι!
Φέρε σέβας τῆς ψυχῆς σου!
Εἰς τὸν θάνατόν σου εἶσαι!

ἽΘρρανοι, δέν θέλει μείγουν,
Ἐνός Ἡρωος οἱ γόνου!
Τέκνα μου αὐτοὶ θά γίνουν,
Ἄν μ' ἀφίσωσιν οἱ φόνοι!

—Τίς εἶσαι καλὲ ἄνθρωπε ὅστις μὲ βαλσαμώνεις;
Πόσον μ' αὐτοῦ; τοὺς λόγους σου, τὸ θάρρος μ' ἐμψυχώνεις!
Ἐν σκότος ἐπεσκίασε τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου!
Βλέπω τὸν θάνατόν μου!

—Ἄν τὸ ὄμμα σου δέν λάμπει,
Τὴν φωνὴν δέν ἐννοεῖς;
Τοῦ Σωτήρη Χαραλάμπε,
Ὅν, ἀφίνεις ἐπὶ γῆς;

—Σὺ εἶσαι πιστὲ σύντροφε, καὶ φίλε τῆς ζωῆς μου;
Πετοῦν οἱ λόγοι σου γλυκεῖς, ἔς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου!
Ἐπιθυμῶ ἔς τὴν μνήμην σου Σωτήριε νὰ μείνω,
Ἐντὸς μικροῦ σ' ἀφίνω!

Τὰ τέκνα μου ἀφιερῶ, πρὸς σέ, πρὸς τὴν Πατρίδα!
Πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πρὸς ἐσᾶς στηρίζω τὴν ἐλπίδα!
Ἐγείαινε Σωτήριε! ἔς τὴν μνήμην σου νὰ μείνω,
Εἰς τὴν στιγμὴν σ' ἀφίγω!

Ἀδέλφια!... ὑγειαίνετε, καὶ τὴν ἐλευθερίαν,
Θνήσκοντες, ν' ἄγο..ρά..σε..τε, ἀπὸ τὴν τυραννίαν!
Τὴν μνήμην μου, τὰ τέ..κνα μου, πάντα νὰ ἐνθυμεῖσθε!
Ὅσον τοῦ Κό..σμου εἰ..σθε!

Ἀλλοίμονον! ἐπέταξεν, πᾶν ἶχνος τῆς ἐλπίδος!
Ἐξέπνευσεν ὁ Ἀρχηγός! ὁ Ἥρωσ τῆς Πατρίδος!

Τὰ νικητήρια σπαθιά, τὰ ὄπλα των ἀπλώνουν,
Καὶ ἐπ' αὐτῶν, ὡς ἐν στρωμνῇ, τὸν Ἀρχηγόν των βάλουν.

Μὲ δάφνας εἰς τὴν κεφαλὴν κομψῶς τὸν σεφανώνουν,
Καὶ ἤρχισαν ἡρωϊκῶς, πλὴν κατηφεῖς νὰ ψάλλουν.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη
Νικητᾶ τοῦ Λεβιδείου!
Ἀναπαύθητι ἐνδόξως
Ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Κυρίου!:

Ὅσον ζήσωσιν οἱ χρόνοι,
Τ' ὄνομά Σου θέλει ζήση!
Ἐλευθέρα ἡ Πατρίς μας!
Ἀνδριάντα θὰ σοῦ στήση.

Εἶθε! τῆς αἰσχρᾶς δουλείας,
Πάντες νὰ ἐλευθερωθῶμεν!
Εἶθε! καὶ ἡμεῖς ἐνδόξως,
Ὡς ἐτάφεις νὰ ταφῶμεν!

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΔΥΟ ΘΑΛΕΡΑ ΔΑΚΡΥΑ.

ΕΝ ΤΗ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ

ΑΝΑΓ. ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΔΑ.

Ὡς ὁ λέων εἰς τὰ στίφη τῶν ἐχθρῶν μας ἐπολέμεις,
Καὶ μὲ αἰχμολώτου λύσσαν, μὲ ἀπηλπισμένον ὄμμα,
Σ' εἶδα νὰ κτυπᾷς τὴν σπάθην, καὶ πληγὰς παντοῦ νὰ γέμῃς,
Καὶ τὸ αἷμά σου, νὰ βρέχῃ τὸ διψῶδες τῆς γῆς χῶμα.

Ἡ γενναία σου καρδιά, κατεφρόνει τὴν δουλείαν!
Ἀπὸ ταύτην, ἐπεθύμεις προκριτώτερον τὸ μνῆμα,
Ἢ ἂν ζήσης, ν' ἀποκτήσης σῶαν τὴν ἐλευθερίαν!
Καὶ τῶν τέκνων σου ν' ἀφίστης κληροδότημα καὶ κτῆμα,

Ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν σου ἔχων πάντοτε τὸν Τοῦρκον,
Τὴν δὲ δύστινον Πατρίδα, σύρουσαν σκληρὰς ἀλύσσει; !
Ἐγκατέλειψες Μητέρα, Τέκνα, Σύζυγον καὶ πλοῦτον,
Κ' ἔσπευσες μὲ τὸ τουφέκι τὰ δεσμὰ Γῆς νὰ τῆς λύσῃς!

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολέμου, μὲ τὴν μαύρην φουστανέλα,
Σ' εἶδα νὰ κτυπᾷς τοὺς Τοῦρκους, καὶ τὰ βόλια νὰ χλευάζῃς
Κ' ἐνῶ ἐπιπτον ἐκείνοι, σιόμα καὶ ψυχὴ ἐγέλα
Κ' ἐπ' αὐτῶν τῶν φανευμένων, γέγυς πάλιν νὰ στιβάζῃς.

Κάθε κρότος πυροβόλου ἕνα Τοῦρκον ἐξαπλώνει,
Καθε κτύπημα τῆς σπάθης, κεφαλὴν ἀποχωρίζει
Κάθε βλέμμα σου καὶ σχῆμαψυχὴν ἄπιστον παγώνει,
Καθε λέξις σου, τὸ θάρρος τῶν πιστῶν ἀναχτίζει.

Δυψῶν, νείστης δέκα ὥρας, ἀκορέστως ἐπολέμεις !
Αἱ Ἡράκλειαι σου χεῖρες, δὲν ἀπηύδησαν ἔς τὸν κόπον·
Διὰ τὴν Πατρίδα μόνον! συλλογίζεσε, καὶ τρέμεις,
Ν' ἀποθάνῃς ἐπεθύμεις ἔς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον τόπον !

Ἄλλὰ, φεῦ ! σκληρὰ ἡ τύχη πρὸς τὴν δύστυνον Ἑλλάδα !
Σοῦ διεύθυνε ἔς τὸ στήθος τὴν θανατηφόρον σφαῖραν !
Ζωηρὰν εἰσέτι βλέπω, τὴν στιγμὴν τὴν ἀποφραδα !
Ὅταν ἔπεσε, ἐκπνέων τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἡμέραν !

Ὅλα σου τὰ παληκάρια, εἰς τὰς χεῖράς των σ' ἐκράτουν,
Καὶ μὲ εὐδλαθείας δάκρυ εἰς τὴν γῆν σ' ἐναποθέτουν,
Τὰ βρεγμένα ὄμματα των μὲ τὰς χεῖράς των τὰ φράττουν,
Ἀπελπιστικῶς τὰ ὄπλα χαμαὶ ὅλα καταθέτουν.

Τὰς δυνάμεις των στεροῦνται, ἐνῶ βλέπουν τὴν πληγὴν σου !
Ἢ ἀνδρία των ἐκλείπει, — εἰς φυγὴν ὅλοι τραπήτε,
Εἶπεν εἷς, ἀλλ' ὅλοι μένουν μὲ τὴν βροντηρὰν φωνὴν σου,
Ὅταν εἶπες, — Μὴ ἀδέλφικ ! μετ' ἐμοῦ καὶ σεις ταφῆτε !

Μὲ τὸν λόγον σου, τὰ ὄπλα αἰς τὴν ἀστραπὴν ἀρπάζουν,
Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπίστων, ὡς οἱ λέντες ὀρμῶσιν,
Καὶ ἀπηλπισμένοι ὄντες, παντοῦ Τούρκους, ῥίπτουν, σφάζουν!
Εἰς φυγὴν, κ' εἰς ἀταξίαν, ἅπαντας διασκορπῶσιν.

Σὺ, ἀμεριμνῶν τὸ τέλος τὸ ἐγγίζον τῆς ζωῆς σου!
Βλέπεις μὲ χαρὰν τὴν νίκην τῶν ὀλίγων σου ἀνδρῶν,
Κ' εὐχαριστημένη φεύγει πρὸς τὰ ὕψη ἡ ψυχὴ σου,
Καὶ ἀγάλλετ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν χορῶν τῶν οὐρανίων.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ

Α. ΣΤΡΙΦΤΟΜΠΟΛΑ.

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΥΙΩ ΤΙΝΟΣ ΡΑΨΩΔΟΥ ΤΩ 1821.

Τρεῖς περδικούλαις κάθονται
Στῆ μέση στὸ Λεβεῖδι,
Ἔχουν τὰ νύχια κόκκινα
Καὶ τὰ φτερὰ βαμμένα,

Ἡ μιὰ τυράει τῆ Κέρτεζῃ (1)
Κ' ἡ ἄλλη τῆς Κλουκίνας (2)
Κ' ἡ τρίτη ἢ καλλήτερη
Μυριολογάει καὶ λέει,

Ἦ εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται
Στῆ μέση στὸ Λεβεῖδι .
Κάνε βουνὰ γκρεμίζονται
Κάνε στοιχιά παλεύουν .

Μήτε βουνὰ γκρεμίζονται,
Μήτε στοιχιά παλεύουν,
Ἐκλείσαν τὸν Στριφτόμπολα,
Ὅκτῳ χιλιάδες Γοῦρκοι .

Χίλιοι τὸν κροῦν τῇ μιᾷ μεριά
Καὶ χίλιοι ἀπὸ τὴν ἄλλη,
Μιᾷ μπκταριά τοῦ δόκανε
Ἐ μιᾷ μεριά κ' ἄλλη,

Τρία βόλγια τὸν ἐπήρανε,
Τὰ τρία φαρμακωμένα .
Τὸ ἓνα τὸν πῆρε στὴν καρδιά
Καὶ τ' ἄλλο στὸ πλεμόνι,

Τὸ τρίτο τὸ φαρμακερὸ
Τὸν πῆρε στὸ καρύδι
Τὸ στόμα του αἷμα γέμισε
Κ' ἡ μύτη του φαρμάκι

Ἐ γλῶσσά του ἀηδονολαλεῖ
Σὰν τὸ χελιδονάκι,
» Βρὲ ποῦ εἶσαι μπάρπα Κωστάντῃ
» Καὶ ξάδερφε Βασίλη,

» Καὶ Νικολάκη γλήγωρε
» Γκολφῖνε ἀγαπημένε (3)
» Γιὰ βγάλτε τ' ἀλαφρὰ σπαθιά
» Καὶ τὰ βαριά τουφέκια,

» Ἐλάτε νὰ μὲ πάρετε
» Ἀπ' τῶν Τουρκῶν τὰ χέρια,
» Καὶ ἂν πᾶτε ἀπὸ τὴν Κέρτεζη,
» Περάστ' ἀπὸ τῆς Κλουκίνας

» Κ' εἰδῆτε τὴ γυναῖκά μου
» Τὴ μικροπαντρεμένη,
» Πέτης μὴ μὲ καρτερῆ
» Νὰ μὴ μ' ἀπαντυχαίνῃ

» Νὰ μὴν ἀλλάξῃ τὴν Λαμπρῆ
» Φλωριὰ νὰ μὴ φορέσῃ
» Τ' ἐμένα μὲ σκοτώσανε
» Οἱ Τοῦρκοι Τριπολιτζῶτες .

» Πῆρα τὴ πλάκα πεθερᾶ
» Τὴ μαύρη γῆς γυναῖκά :

» Καὶ αὐτὰ τὰ λιανολίθαρα
» Πῆρα γυναικαδέλφια.

(1) Πατὴρ τοῦ ἥρωος. (2) Πατοὶς τῶν γεννητόρων του.

(3) Ὁ ποιητὴς ἐγνωῶσε τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἥρωος.

